

Gemeente
Hellendoorn

“DE SAMENLEVING VAN DE TOEKOMST”

INHOUDSOPGAVE

	INHOUDSOPGAVE.....	3
1.	INLEIDING	4
2.	SAMENVATTING.....	5
3.	VISIE EN UITGANGSPUNTEN LOKAAL JEUGDBELEID.....	7
4.	KERNDOELEN JEUGDBELEID.....	9
5.	LEEFTIJDSGROEP 0-4 JAAR.....	9
6.	LEEFTIJDSGROEP 4-12 JAAR	11
7.	LEEFTIJDSGROEP 12-18 JAAR.....	13
8.	LEEFTIJDSGROEP 18-23 JAAR.....	15
9.	JONGERENACTIVITEITEN.....	17
10.	VOORKOMEN DAT KINDEREN OF JONGEREN IN DE KNEL KOMEN.....	20
11.	AANDACHTS- EN ACTIEPUNTEN JEUGDBELEID.....	26

1. INLEIDING

“Jong en jezelf willen worden en zijn, kun je alleen samen met anderen bereiken”
Opgroeien gaat niet vanzelf, ouders/verzorgers hebben hierin als opvoeders een primaire taak en verantwoordelijkheid. Naarmate de leeftijd van kinderen toeneemt en kinderen de wereld in stappen, zijn steeds meer geledingen van de samenleving nodig om bij te dragen aan de groei naar volwassenheid. Het opgroeien is het doormaken van een ontwikkeling van volledig afhankelijk zijn van ouders/verzorgers naar het meedoen als jong volwassene binnen de samenleving waarbij je zelf verantwoordelijkheid draagt voor eigen doen en laten in relatie tot anderen. Jong zijn staat voor ontwikkeling, dynamiek, uitdaging, plezier, opzoeken van grenzen maar soms ook uit het ervaren van tegenslag, het overwinnen van moeilijkheden waarbij de hulp en zorg van anderen nodig zijn.

Ook in Hellendoorn combineren steeds meer ouders de zorg voor kinderen met werk buitenshuis, waardoor functies van het gezin en voorzieningen voor jeugd zoals opvang en onderwijs veranderen. Waarden, normen en leefpatronen staan steeds minder vast en stellen ouders/ verzorgers en maatschappelijke verbanden telkens voor nieuwe uitdagingen om kinderen/ jongeren houvast te bieden.

Als gemeente hebben we een verantwoordelijkheid voor het bevorderen van de ontplooiing van onze jongste inwoners. Deze taak kunnen we alleen samen met maatschappelijke verbanden en organisaties uitvoeren. Ons beleid is erop gericht om anderen, ouders/ verzorgers, de buurt, de kinderopvang, het peuterspeelzaalwerk, de scholen, de sport- en culturele verenigingen in staat te stellen hun activiteiten te ontplooiën. We zijn verantwoordelijk en hebben onze (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdgezondheidszorg, onderwijs, cultuur, openbare orde en veiligheid, waarvoor accommodaties en voorzieningen nodig zijn.

Wij zijn de overtuiging toegedaan, dat het merendeel van de jeugd redelijk tevreden is en geen noemenswaardige problemen heeft of oplevert, anders dan de normale verschijnselen die horen bij opgroeien. Ons jeugdbeleid wil eraan blijven bijdragen dat onze jeugd voldoende kansen krijgt om zich op allerlei gebieden te ontplooiën. En daar waar het wat minder gaat is speciale aandacht, soms hulp en zorg nodig, waar we samen met maatschappelijke organisaties aan willen werken.

Het jeugdbeleid is feitelijk een optelsom van de inspanningen van veel maatschappelijke organisaties en verbanden. Daarom is er een lokale regisseur nodig om de samenhang en afstemming van activiteiten te bevorderen. Dit gebeurt op lokaal niveau met maatschappelijke partners maar ook voor de aansluiting van het lokale jeugdbeleid op het regionale en provinciale beleid. Onze rol als regisseur bestaat uit het aanspreken van maatschappelijke partners op het afstemmen van en bijdragen aan activiteiten voor kinderen en jongeren, het signaleren van witte vlekken, het helpen oplossen van knelpunten en het bewerkstelligen van een sluitende aanpak voor preventieve en curatieve hulp en zorg voor kinderen en jongeren. Het op zo jong mogelijke leeftijd signaleren van problemen is daarbij gewenst.

Centraal in het gemeentelijk jeugdbeleid staan de behoeften van het kind/de jongere. De uitvoering van het jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind/de jongere. De opbouw van deze nota sluit hierbij aan.

Deze nota beoogt het overzicht en samenhang op de gebieden van het jeugdbeleid te verhelderen en wil bijdragen aan het oplossen van problemen die samenhangen met opvoeden en opgroeien. Kort wordt ingegaan op de komst van Centrum voor Jeugd en Gezin en de wijze waarop wij dit in onze gemeente kunnen realiseren. De instrumenten die daarbij nodig zijn, het elektronisch kinddossier en de elektronische verwijsindex, zullen in samenwerking met andere partijen op provinciaal/regionaal niveau gestalte moeten gaan krijgen.

Met de komst van tal van nieuwe wetten (Wet op de jeugdzorg, Wet Buitenschoolse Opvang, Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet Onderwijsachterstandenbeleid, invoering lump sum-financiering) is een andere verhouding in taken en verantwoordelijkheden tussen de spelers in het maatschappelijk middenveld en de gemeente ontstaan. De maatschappelijke organisaties, zoals het onderwijsveld, de thuiszorg, de schoolbegeleiding en woningcorporaties hebben meer autonomie en daarmee meer eigen verantwoordelijkheden gekregen. De gemeente merkt dit doordat geldstromen zijn verschoven van gemeente naar maatschappelijke organisaties. Daarmee is de positie van de gemeente ten opzichte van de maatschappelijke organisaties veranderd. Als gemeente zullen wij ons moeten

beraden op deze nieuwe positie en onze rol als regisseur van het lokaal jeugdbeleid op een andere wijze tot uitwerking moeten brengen. Daar waar we als gemeente ook subsidiënt zijn van maatschappelijke organisaties, zullen we ook daarin een andere rol moeten zoeken. We formuleren de doelen aan de hand van de maatschappelijke vraag. Het daarbij behorende werk dragen we op aan de maatschappelijke ondernemer, die deze diensten op de door ons gewenste wijze het meest adequaat kan uitvoeren. We zullen deze nieuwe werkwijze langzamerhand gaan invoeren door voor een aantal basistaken te werken met budgetsubsidie (bijvoorbeeld voor de ondersteuning van lokale vrijwilligersorganisaties) en daarnaast meer te gaan werken met projectsubsidies voor specifieke taken en opdrachten.

Om kinderen/jongeren gezond, veilig en plezierig op te laten groeien en zich te kunnen ontwikkelen is de inzet van veel maatschappelijke partners en de Wmo-raad themagroep jeugd blijvend nodig. Wij spreken hierbij de verwachting uit dat we ons samen willen inspannen om dit mooie doel voor de kinderen/jongeren in onze gemeente te bereiken.

2. SAMENVATTING

In deze nota willen wij aansluiting zoeken bij de groei van kinderen/jongeren op weg naar volwassenheid. In hoofdstuk 2 (H2) belichten we onze visie en uitgangspunten lokaal jeugdbeleid, vervolgens gaan wij in op de kerndoelen van het jeugdbeleid (H4), de leeftijdsgroepen 0-4, 4-12, 12-18, 18-23 jaar (H5, H6, H7 en H8), jongerenactiviteiten (H9) en voorkomen dat kinderen/jongeren in de knel komen (H10). In het laatste hoofdstuk worden de aandachts- en actiepunten vermeld (H 11). In de bijlagen gaan we in op het landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal perspectief voor het jeugdbeleid (B 1), demografische gegevens en relevante achtergrondgegevens (B 2), en de lokale regie op het jeugdbeleid (B 3).

Algemeen

Wij spreken van diverse levensfasen. In dit hoofdstuk willen wij nader ingaan op deze levensfasen en hun onderlinge samenhang. Ter toelichting hierop hanteren wij een leeftijdsbalk waarin de levensfasen en de belangrijke aandachtspunten zijn weergegeven.

Schema: Leeftijdsbalk met voorzieningen

Peuterspeelzaalwerk Kinderopvang	basisschool kinderopvang	voortgezet onderwijs	mbo-hbo/werk
	0 4	12 18	23
	kind	jongere	jonge volwassene
Jgz ¹ 0-4			
Jgz 4-19			
Sportverenigingen			
Cultuur			
Bibliotheek			
Muziekschool			
Educatief centrum			
Veiligheid			
Verkeer			
Buitenruimte/ spelen			
Soc. cult. werk			

Wij onderscheiden de volgende leeftijdsgroepen:

0 tot 4 jaar: De voorschoolse periode

4 tot 12 jaar: De basisschoolperiode

12 tot 18 jaar: Voortgezet onderwijsperiode

18 tot 23 jaar: Doorstroming naar vervolgonderwijs of werk

De fase van 0 tot 4 jaar is de voorschoolse periode. Hier wordt het fundament gelegd voor het verdere leren op school. Te denken valt aan sociale en cognitieve ontwikkeling. De primaire omgeving, met name ouders/verzorgers, speelt in deze fase een wezenlijke rol. Op-groeien vindt veelal plaats in een veilige omgeving waar het kind kan spelen, ontdekken en zich kan ontwikkelen. Organisaties die in deze fase ook een rol spelen zijn de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (consultatiebureau), de peuterspeelzaal en de kinderopvang.

In de fase van 4 tot 12 jaar, de basisschoolperiode, ontwikkelen kinderen sociale, cognitieve (kennis) en emotionele vaardigheden. Het leren om zelf te zorgen voor bijvoorbeeld de eigen kamer, een

huisdier of op school verantwoordelijkheid te dragen en zelfstandig eigen taken uit te werken, bevorderen de groei naar zelfstandigheid. Het kind begeeft zich meer buiten de vertrouwde omgeving, door lekker buiten te spelen, deel te nemen aan verenigingsactiviteiten en met vrienden te verkeren. Het is belangrijk dat de omgeving dit stimuleert en meewerkt, zodat een kind op diverse gebieden ervaringen opdoet. Soms is het nodig om de jeugdige (of de ouder) hierbij extra te helpen en te stimuleren.

De fase van 12 tot 18 jaar (voortgezet onderwijs) betreft het verder ontwikkelen naar volwassenheid. Leeftijdsgenoten worden belangrijker en de rol van ouders verandert doordat jongeren wat meer losgelaten worden en ouders/verzorgers erop vertrouwen dat de zelfredzaamheid, de samenwerking met leeftijdsgenoten en de omgang met andere volwassenen voldoende waarborgen biedt voor het verder opgroeien. Aan het eind van deze periode is er de overstap naar een andere school. Jongeren verkeren op meer plekken. De school is vaak al buiten de woonplaats gevestigd maar ook andere voorzieningen buiten de wijk of het dorp komen

in beeld. Dit heeft vaak een grote impact op jongeren. Al dan niet onder invloed van leeftijds-genoten wordt risicogedrag spannend of stoer gevonden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan alcoholgebruik, drugsgebruik, gokken of vandalisme. Vervoer wordt belangrijker.

Vrijtijdsbesteding door sport, cultuur, internetten, rondhangen, deelname aan sociaal culturele activiteiten of uitgaan vormen ook een wezenlijk onderdeel in het leven van de tiener. Dit soms naast een baan om de nodige extra euro's te besteden te hebben.

De fase van 18 tot 23 jaar sluit aan op de vorige fase. De ontwikkeling naar het bereiken van meer zelfstandigheid, volwassenheid staat centraal. Doorstroming naar vervolgonderwijs of werk is aan de orde, hoewel niet iedereen met voldoende opleiding (de startkwalificatie²) de school verlaat. Voortijdig schoolver-

laten is een aandachtspunt, maar vaak ook een signaal dat er meer aan de hand is.

De fasen verbonden

De bevordering van een gezonde ontwikkeling van kind/jongere naar volwassenheid is de rode draad in de geschetste levensfasen. Een samenhangend of integraal jeugdbeleid ontstaat door de samenwerking en inspanningen van velen in onze samenleving. Tevens is het van belang dat we er samen voor zorgen dat "de schakels" de overstap tussen de levensfasen goed op elkaar aansluiten. Uitgangspunt is dat vroegtijdig signaleren van de behoefte aan voorlichting, preventieactiviteiten, ondersteuning of toeleiding naar hulp van belang is om groei van problemen en maatschappelijke ellende naar de toekomst toe te voorkomen. Gelukkig bestaat er een uitgebreid stelsel van gespecialiseerde dienstverlening, dat kan voorzien in adequate hulp, opvang, begeleiding en ontwikkeling van kinderen/jongeren met problemen of beperkingen. Waar dit mogelijk is willen we, samen met maatschappelijke organisaties,

bevorderen dat deze kinderen/jongeren de mogelijkheid krijgen om ook mee te (blijven) doen aan maatschappelijke activiteiten.

In ons sport-, cultuur- en jeugdbeleid kennen wij een groot belang toe aan activiteiten voor de jeugd.

Sport

In 2003 hebben we ons sportbeleid vastgesteld in de sportnota "Sport in beeld"³. De ontwikkelingen in de sport kunnen niet los gezien worden van de ontwikkelingen in onze samenleving. Dit geldt natuurlijk ook met betrekking tot de jeugd. Steeds meer wordt de maatschappelijke waarde van de sport, zowel de breedtesport als de topsport, onderkend. Sport is een waardevol instrument om doelstellingen op vele andere beleidsterreinen te realiseren, waaronder jeugdbeleid. Als centrale doelstelling geldt: "De gemeente Hellendoorn maakt het mogelijk dat elke inwoner, uit oogpunt van gezondheid, vorming en ontplooiing, op een verantwoorde wijze aan enige vorm van sportbeoefening kan doen."

Cultuur

Wij hebben als gemeente op 2 maart 2006 ons beleid in de cultuurnota High Five!⁴ vastgesteld. Binnen ons cultuurbeleid is er bijzondere aandacht voor de cultuurbeleving van jeugd en jongeren. Het is onze intentie om cultuureducatie binnen het primair onderwijs op hetzelfde niveau te brengen als de cultuureducatie in het voortgezet onderwijs. De Muziekschool Twente is de trekker van het Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur en is het centrale aanspreekpunt voor cultuureducatie in de hele gemeente, zowel voor cultuureducatie in het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs. De muziekschool en de bibliotheek (gratis tot 18 jaar) hebben een gevarieerd actueel aanbod aan activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen met daarnaast tal van bijzondere activiteiten of evenementen. Ons Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur is erop gericht cultuureducatie in het primair onderwijs de komende jaren in een stroomversnelling te brengen. Waarbij wij onder andere gebruik maken van projecten (zoals "de veldtocht") die vanuit de provincie en Kunst Cultuur Overijssel worden aangeboden.

Naast cultuureducatieve activiteiten in het onderwijs, willen wij ook buitenschools jeugd- en jongerencultuur stimuleren. Het Actieprogramma Jeugd- en Jongeren-

cultuur richt zich daarom ook op versterking van cultuureducatieve activiteiten buiten het onderwijs. Wij hebben de volgende operationele doelstelling voor dit programma geformuleerd: De cultuurdeelname onder jeugd en jongeren tot 18 jaar is over 5 jaar met minimaal 20 % gestegen. Wij verwachten van onze lokale culturele organisatie ZINiN in dit opzicht veel.

Specifiek jeugdbeleid

De maatschappelijke ontwikkelingen leiden er ook in onze gemeente toe dat zich telkens nieuwe problemen en zorgvraagstukken met betrekking tot kinderen/jongeren blijven voordoen, maar ook dat de problemen soms zeer complex blijken te zijn. Ook in onze gemeente is bijvoorbeeld door echtscheidingen een toename te zien van éénoudergezinnen. Soms raken kinderen hierdoor in de knel. Dat gebeurt ook wanneer ouders/verzorgers om welke redenen dan ook niet in staat blijken om hun kinderen/jongeren op te voeden. De schakeling naar een breder en makkelijker en toegankelijker hulpaanbod is/blijft naar onze mening noodzakelijk.

Wij zien het door het kabinet geschetste perspectief van het Centrum voor Jeugd en Gezin⁵ als de erkenning van de alom gevoelde noodzaak om een koppeling in de zorg- en hulpverlening tot stand te brengen tussen kind/jongere en ouders/verzorgers omdat in veel gevallen zowel de ouders/verzorgers als het kind of de jongere geholpen moeten worden. Nu nog wordt te vaak de hulpverlening en zorg alleen toegespitst op het kind en de jongere. Immers wanneer in een bepaalde situatie een ouder geholpen kan worden om van een specifieke persoonsgeboden problematiek af te komen, is de toekomst van het kind om veilig en zonder spanningen op te groeien sterk verbeterd en zullen daarmee de kansen op school en in de buurt ook toe nemen. We willen ons de komende jaren inzetten om de functies van het Centrum voor Jeugd en Gezin, in samenwerking met de partners in het jeugdbeleid, (verder) te effectueren. Deze 5 functies bestaan uit: informatie en advies; signalering; toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod; beoordelen en toeleiden; pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening); coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Jeugd en veiligheid

Jongeren gedragen zich niet altijd naar de normen van volwassenen of normen die voor velen vanzelfsprekend zijn. De vraag

die zich dan voordoet is, wat is nog acceptabel, wat wordt als hinderlijk ervaren, wat is overlast en wat is crimineel gedrag. Wij stellen ons op het standpunt dat wat als acceptabel of als hinderlijk gedrag van jongeren of ouderen wordt beschouwd in principe tussen mensen onderling moet kunnen worden opgelost. Elke samenlevingsvorm moet een zeker herstellend en corrigerend vermogen hebben en anders ontwikkelen. Deelnemers moeten elkaar daarop kunnen aanspreken. Anders wordt het wanneer hinder overgaat naar overlast. Dan is optreden noodzakelijk en is de openbare orde en veiligheid in het geding. Daar ligt een taak voor de politie, gemeente en andere organisaties om enerzijds op te treden en anderzijds te proberen de zaken te normaliseren en te voorkomen dat het van kwaad tot erger wordt en overgaat naar criminaliteit.

3. VISIE EN UITGANGSPUNTEN LOKAAL JEUGDBELEID

Jeugdbeleid richt zich op een gezonde ontwikkeling van alle jeugdigen in Hellendoorn. Jeugdbeleid betreft opvoeden, opgroeien, ontwikkelen en tot ontplooiing brengen van de mogelijkheden van het kind of de jongere en stelt kinderen en jongeren in staat mee te doen aan de samenleving. Jeugdbeleid is daarmee een zaak van ons allemaal, waarbij de gemeente een voorwaardenscheppende en stimulerende rol heeft en als regisseur partijen en organisaties aanspreekt op hun maatschappelijke bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van onze kinderen en jongeren.

**"JONG EN JEZELF WILLEN WORDEN EN ZIJN,
KUN JE ALLEEN SAMEN MET ANDEREN
BEREIKEN"**

Jeugd moet kansen krijgen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Jeugdbeleid betekent dus ook: aandacht voor het gezin; aandacht voor degenen die met jeugdigen omgaan (professioneel of vrijwillig); aandacht voor de leefomgeving van jeugdigen; aandacht voor verschillende leeftijdsgroepen.

Ouders zijn eerst verantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kind. We citeren uit het rapport 'Koersen op het Kind' van Steven van Eijck⁶: "Kinderen groeien op tot volwassenen. Een kind heeft recht op een goede ondersteuning bij zijn ontwikkeling tot volwassenheid, probleemloos of niet. Voor de toekomst is het van belang dat kinderen gezond blijven, zich in alle opzichten goed kunnen ontwikkelen en actief betrokken worden bij de samenleving, in sociaal, economisch en politiek opzicht. Ouders hebben hierbij een primaire taak. Zij worden geacht goed ouderschap te tonen, zodat hun kinderen zich tot goede burgers van de samenleving kunnen ontwikkelen. Ouders en kinderen dragen daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Naarmate kinderen ouder worden, kan en mag ook de overheid hen sterker aanspreken op deze eigen verantwoordelijkheid. Zo hebben kinderen/jongeren naast rechten ook plichten in hun ontwikkeling naar volwassenheid".

De overheid heeft aanvullend op en ondersteunend aan deze taken van ouders en kinderen ook een eigen verantwoordelijkheid. Bij de invulling van die overheidstaken zijn de behoeften van het kind aan begeleiding, ondersteuning en bescherming het vertrekpunt. De gemeente moet er zorg voor dragen dat burgers waar nodig actief worden ondersteund. Wanneer dit soms wat moeilijk gaat verdienen ouders en jongeren daarbij ondersteuning. Daarbij verwachten wij evenwel dat eerst de eigen kracht en ervaring van sociale verbanden van familie, buurt worden aangesproken en benut. Ook hier geldt vaak: een goed buur is beter dan een verre vriend of deskundige op afstand. Opvoeden is een levenskunst, waarbij je ook een beroep mag doen op de ervaringen van anderen. Daar waar ouders en kinderen zich niet aan de normen van de samenleving willen houden treedt de overheid/gemeente corrigerend op.

De ontwikkeling van de jeugdige staat centraal.

Wat voor het kind nodig is, is het belangrijkste. Daarbij is het belangrijk te luisteren naar wat de jeugd zelf belangrijk vindt en aan te sluiten bij wat voor jongeren werkt.

De gemeente erkent het recht van jeugd op eigen cultuurbeleving en daarbij passende activiteiten. We onderkennen de positieve betekenis hiervan voor de ontwikkeling van de jeugd tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen en de ontwikkeling van de samenleving als geheel. Door discussie en dialoog met anderen en door mee te doen zal respect en ruimte kunnen groeien waardoor uitsluiting kan worden voorkomen.

Geef ze de ruimte, laat ze verkennen, heb oog voor hun onvolkomenheden en (on)mogelijkheden, probeer onze jongeren daarin te ondersteunen, maar wees ook duidelijk als ze grenzen overschrijden. Vanuit dit perspectief is het belangrijk dat jeugdactiviteiten plaats kunnen vinden in de eigen wijk- en buurtaccommodaties en dat jongeren mee kunnen doen aan activiteiten. Soms zijn daarvoor specifieke voorzieningen nodig. Jeugdigen kennen hun eigen dynamiek en ontwikkelen een eigen identiteit, daar moeten we mogelijkheden voor geven. Jongeren zullen ook respect moeten opbrengen voor en rekening moeten leren houden met anderen.

Ouders en buurtbewoners zijn zelf ook jong geweest en hebben ook moeite gedaan om hun eigen plek te vinden. Wij willen er graag naar toe dat het normaal is dat onze jongeren een plekje in de eigen wijk, tijd en ruimte in het wijk- en buurtcentrum of bij de sportvereniging beschikbaar hebben. Samen dingen doen stimuleert en kweekt onderling begrip tussen generaties.

De gemeente Hellendoorn is een gemeente waar vele activiteiten met en voor de jeugd worden ontplooid. Voor de meeste kinderen en jongeren is het goed toeven, omdat er genoeg te doen is, er voldoende voorzieningen aanwezig zijn en er bij dreigende problemen op een goede manier op onze jeugd gelet wordt en ze tijdig worden geholpen. De gemeente investeert in bekendheid, toegankelijkheid en laagdrempeligheid van advies, informatie en lichte vormen van ondersteuning en hulp en indien noodzakelijk toeleiding naar zwaardere vormen van zorg.

Voorkomen is beter dan genezen, maatregelen om problemen te voorkomen zijn van belang.

Medewerkers jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar vervullen hierin een belangrijke rol. Kinderen zijn kwetsbaar en verdienen bescherming. Waar dat nodig is, moet bijzondere aandacht voor specifieke problemen beschikbaar zijn. Om de ouders/verzorgers of kind/jongere te helpen, willen wij bevorderen dat deskundige hulp beschikbaar en bereikbaar is.

Samen zijn we er voor verantwoordelijk om te zorgen dat een kind/jongere zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen en zich daarin gesteund weet. Jeugdbeleid kan niet bestaan zonder de inzet van ouders/verzorgers, buurt, school, kerk, verenigingen en ondersteunende instellingen. Allemaal samen dragen we medeverantwoordelijkheid voor het creëren van een positief opvoedings- en opgroeiklimaat voor jeugdigen.

De gemeente schept voorwaarden en is ondersteunend om de verantwoordelijkheden en taken op het gebied van het jeugdbeleid

waar te maken, niet alleen naar ouders toe als primair verantwoordelijke, maar ook naar instellingen en verenigingen toe als medeverantwoordelijke. Zo kan een gemeente bijvoorbeeld ondersteuning bieden bij het beter signaleren van problemen door alle betrokkenen en duidelijk maken waar deze signalen neergelegd kunnen worden en ervoor zorgdragen dat daar vervolgens ook wat mee gedaan wordt.

De gemeente treedt op als regisseur; De gemeente stelt zich actief op temidden van haar partners op het beleidsterrein. De gemeente is op de hoogte van de sterke en zwakke kanten van het netwerk en van de bestaande initiatieven op dit beleidsterrein. De gemeente betreft andere partijen bij haar initiatieven en creëert op deze manier draagvlak. In samenwerking met de partners worden doelen geformuleerd. Zowel de uitvoerders als de doelgroep en de Wmo-raad themagroep jeugd worden bij beleidsinitiatieven betrokken. De gemeente vormt en onderhoudt relaties met en tussen partijen, maakt afspraken en stelt regels. De gemeente stimuleert samenwerking, beloont betrokkenen en geeft feedback. De gemeente is selectief in het betrekken van organisaties bij beleidsinitiatieven. Pluriformiteit wordt gestimuleerd.

Het gemeentelijke jeugdbeleid is samenhangend en integraal (zowel extern als intern), dit komt tot uitdrukking in en houdt rekening met de ontwikkelingen op andere aanpalende beleidsterreinen, zoals het onderwijsbeleid, vrijwilligersbeleid, gezondheidsbeleid, sportbeleid, cultuurbeleid, subsidiebeleid, speelruimtebeleid, preventief verslavingsbeleid en het veiligheidsbeleid.

Het gemeentelijke beleid is flexibel, in die zin dat regelmatig bekeken wordt of de gekozen structuren, aanpakken, projecten, voorzieningen nog wel passen bij de huidige en toekomstige ontwikkelingen.

4. KERNDOELEN JEUGDBELEID

Deel uitmaken van een samenleving doe je niet alleen. De inzet van iedereen is nodig om je daarbij te helpen. Ouders en verzorgers hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, maar willen deze verantwoordelijkheid naarmate kinderen opgroeien en ouder worden graag steeds meer delen met anderen. Basisvoorzieningen⁷ als peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs leveren grote bijdragen aan het opvoeden en opgroeien. Daarnaast is er de dienstverlening van jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, activiteiten van wijk- en buurtverenigingen, bibliotheek, muziekschool, speel-o-theek en niet te vergeten de sportverenigingen die een positieve bijdrage toevoegen aan de groei naar volwassenheid.

Kort en kernachtig willen wij als gemeente bevorderen dat alle hiervoor genoemde partners hun aandeel kunnen en willen leveren aan de ontwikkeling van onze jongste inwoners. Samen met alle betrokkenen willen wij bereiken dat:

1. Kinderen/jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien.
2. Kinderen/jongeren plezier kunnen maken en hun steentje bijdragen aan de maatschappij.
3. Kinderen/jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen en goed voorbereid zijn op de toekomst.

Wij willen voorkomen dat kinderen/jongeren in de knel komen. Dat doen wij door:

- samen met maatschappelijke partners voor kinderen/jongeren extra kansen te creëren;
- het kader van vrije tijdsorganisaties, sport- en culturele verenigingen toe te rusten voor de omgang met jongeren en het kunnen optreden in moeilijke situaties;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- adequaat toezicht uit te oefenen in het kader van de leerplicht;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies, hulp en zorg beschikbaar zijn.

Roefeldag sportweb 2008

Ik heb veel dingen geleerd bij het sportweb, er waren dingen bij die ik helemaal niet wist. We hebben ook een nieuwsbrief gekregen en een interviewschema.

Het was ook heel leuk dat sportweb meedeelde aan de roefeldag, want je kan er leuke dingen van leren. Ik vind roefeldag ook heel erg leuk omdat je van allerlei dingen kan leren over een winkel of iets anders.

5. LEEFTIJDSGROEP 0-4 JAAR

1. Kinderen/jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien.
2. Kinderen/jongeren kunnen zich onbekommerd ontplooiën en hun steentje bijdragen aan de maatschappij.
3. Kinderen/jongeren moeten hun talenten kunnen ontwikkelen en goed voorbereid zijn op de toekomst.

Wij willen voorkomen dat kinderen in de knel komen door:

- samen met maatschappelijke partners kansen te bieden en waar nodig extra kansen te creëren;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies, hulp en zorg beschikbaar zijn.

Voor de leeftijdsgroep 0-4 jaar vervullen een aantal organisaties een kernfunctie, waarbij de bovenstaande doelstellingen impliciet en expliciet door middel van activiteiten in praktijk worden gebracht.

Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (consultatiebureau)

De medewerkers van het consultatiebureau ondersteunen ouders/verzorgers en geven deskundig advies over opvoeding en verzorging van kinderen. De medewerkers van het consultatiebureau houden periodiek bij of het kind zich op een normale, gezonde manier ontwikkelt. Ook meten en wegen zij het kind. Een arts verzorgt het lichamelijk onderzoek en geeft voorlichting over de gezondheid van het kind. De verpleegkundige beantwoordt vragen over opvoeding, slapen, eten en huilen. Maar geeft ook informatie of advies over bijvoorbeeld driftbuien of contact met andere kinderen. Ze geven een persoonlijk advies, afgestemd op het kind en de betreffende situatie. Indien een kind zich niet voldoende ontwikkelt, signaleren de medewerkers dat tijdig. Zo nodig volgt een verwijzing naar de huisarts of specialist. Indien er twijfel bestaat over de sociaal-emotionele ontwikkeling kan een kind besproken worden in het consultatieteam vroegsignalering. Bij twijfel over de motoriek kan een kind verwezen worden naar het team motorische ontwikkeling. Informatie en voorlichting is in de vorm van brochures beschikbaar en wordt ook in de vorm van een gerichte cursussen aangeboden. Ook is kortdurende pedagogische gezinsbegeleiding mogelijk.

Peuterspeelzaalwerk

Het doel van het peuterspeelzaalwerk is de ontwikkeling van kinderen door samenspel en samen doen bevorderen, als opstap naar de basisschool. Circa 525 peuters bezoeken elk jaar één van de tien peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen gemeente Hellendoorn (SPGH). Kinderen van 2,5 tot 4 jaar bezoeken per week twee dagdelen, van maximaal drie en een half uur, gedurende ongeveer 40 weken per jaar de peuterspeelzaal.

De meeste jonge kinderen ontwikkelen zich goed. Er zijn evenwel ook kinderen waar het minder goed meegaat. De afgelopen jaren is steeds meer het besef ontstaan dat de basis voor latere achterstanden en maatschappelijke uitval vaak ligt in de vroege kindertijd. Het peuterspeelzaalwerk heeft hiermee ook een belangrijke rol in het signaleren van ontwikkelingsachterstanden. Om die reden is in 2007 op peuterspeelzaal Robbedoes in de Holtink begonnen met een specifiek programma van voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

De landelijke discussie over de positionering (welzijn of onderwijs), toegankelijkheid (al dan niet een brede basisvoorziening) en financiering (al dan niet rijksbekostiging) lijkt een einde te krijgen als met ingang van 1 januari 2010 het wetsvoorstel Harmonisatie kinderopvang en (taal-) achterstandenbeleid⁸ de eindstreep haalt. Het kabinet wil peuterspeelzalen en kinderopvang-instellingen hierop voorbereiden via een implementatietraject. In een geharmoniseerd stelsel zijn ondernemers in de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk verantwoordelijk voor de uitvoering van programma's in het kader van voor- en vroegschoolse educatie. Als gemeente moeten we zorg (blijven) dragen voor regie en sturing op dit terrein.

Wat missen we? (de witte vlekken)

In 2007 is gestart met het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) op peuterspeelzaal Robbedoes. In het schooljaar 2007/2008 wordt door de SPGH geïnventariseerd welke kinderen allemaal in aanmerking komen voor een intensief voor- en vroegschoolse programma. Op basis van de spreiding van de kinderen wordt onderzocht of ook een intensief programma in andere kernen moet worden aangeboden. Hierbij gaan we er van uit dat we een stukje van de extra beschikbare landelijke middelen van € 70 miljoen voor VVE in 2008 en 2009 ook aan de kinderen in onze gemeente ten goede kunnen komen.

Wat gaan we doen?

We willen:

- onderzoeken waar doelgroepkinderen vandaan komen en op basis van de onderzoeksresultaten het VVE-aanbod spreiden over de gemeente;
- adequaat inspelen op het wetsvoorstel Harmonisatie kinderopvang en (taal-) achterstandenbeleid zodra duidelijk is welke maatregelen daaruit voortkomen;
- de ontwikkeling en kwaliteit van de zelfstandige opvang/peuterspeelzaal "de Blokken" extra stimuleren.

Kinderopvang

Met ingang van 1 januari 2005 is er een nieuwe wet voor kinderopvang. Deze wet regelt de kwaliteit en financiering van de kinderopvang. Uitgangspunt is dat kinderopvang een zaak is van ouders, werkgevers en overheid. Ouders die werken en voor hun kinderen zorgen, kunnen een kindertoeslag van de Belastingdienst krijgen. De Wet kinderopvang stelt eisen aan de kinderopvang in kindercentra (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) en gastouderbureaus. Wanneer een kinderdagverblijf of gastouderbureau voldoet aan alle eisen, wordt het geregistreerd in het gemeentelijk register en vanaf dat moment hebben ouders recht op de kindertoeslag van de Belastingdienst. De gemeente Hellendoorn is verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving van de naleving van de kwaliteitseisen voor kinderopvang. De wijze waarop is vastgelegd in de notitie 'Handhavingsbeleid Kinderopvang Regio Twente'⁹. De inspecteurs van de GGD Regio Twente zijn door ons als toezichthouder aangewezen. De

inspecteurs bezoeken minimaal één maal per jaar alle kindercentra in de gemeente.

Van de kinderopvangorganisaties verwachten wij gelet op hun pedagogische visie een effectieve bijdrage aan het realiseren van een doorlopende ontwikkelingslijn voor en tijdig opsporen en aanpakken van (taal-) ontwikkelingsachterstand bij de kinderen, die de kinderopvang bezoeken.

Wat hebben we?

In de Gemeente Hellendoorn opereert momenteel één (regionale) kinderopvangorganisatie, de Stichting Kinderopvang WestTwente (SKWT). De SKWT heeft een gastouderbureau en 5 kindercentra, waarvan 3 in Nijverdal, 1 in Hellendoorn en 1 in Haarle. Er bestaan initiatieven om nieuwe gastouderbureaus op te richten.

Wat missen we? (de witte vlekken)

De kindercentra hebben een redelijke spreiding over onze gemeente. Op een aantal plaatsen is er echter krapte. De SKWT onderzoekt welke uitbreidingsmogelijkheden er zijn.

Wat gaan we doen?

- gesprekspartner zijn van de SKWT als het gaat om huisvesting en uitbreiding van kinderdagverblijven;
- de SKWT aanspreken op hun inzet en inbreng voor het realiseren van een doorlopende ontwikkelingslijn voor kinderen;
- samen met de subregio Almelo een informatiepakket ontwikkelen, bedoeld voor de aspirant-ondernemer die een kindercentrum of gastouderbureau wil gaan opzetten¹⁰;
- voor ouders meer relevante informatie geven op de gemeentelijk website m.b.t. kinderopvang in de gemeente Hellendoorn.

Samenwerking

De samenwerking van organisaties in onze gemeente met betrekking tot de 0-4 jarigen en hun ouders/verzorgers komt al meer dan 10 jaar tot uitdrukking in het gezamenlijk uitbrengen van de bofkontjeswaaier. In deze kleurrijke brochure worden elk jaar opnieuw de activiteiten voor kinderen en ouders voor het voetlicht gebracht. We zullen deze vorm van samenwerking blijvend ondersteunen.

6. LEEFTIJDGROEP 4-12 JAAR

1. Kinderen/jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien.
2. Kinderen/jongeren moeten plezier kunnen maken en hun steentje bijdragen aan de samenleving.
3. Kinderen/jongeren moeten hun talenten kunnen ontwikkelen en goed voorbereid zijn op de toekomst.

Wij willen voorkomen dat kinderen in de knel komen door:

- samen met maatschappelijke partners kansen te bieden en waar nodig extra kansen te creëren;
- het kader van vrijetijdsorganisaties, sport en culturele verenigingen toe te rusten voor de omgang met jongeren en het kunnen optreden in moeilijke situaties;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- toezicht uit te oefenen in het kader van de leerplicht;
- activiteiten van jongeren voor jongeren en tussen generaties te bevorderen;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies hulp en zorg beschikbaar zijn.

Voor de leeftijdsgroep 4-12 jaar vervullen een aantal organisaties een kernfunctie, waarbij de bovenstaande doelstellingen impliciet en expliciet door middel van activiteiten in praktijk worden gebracht.

Jeugdgezondheidszorg 4-12 jaar

De afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4-19 van de GGD Regio Twente richt zich op het bevorderen van een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen. Daarom heeft de JGZ een breed aanbod van zorg gericht op het opsporen, voorkómen en bestrijden van oorzaken die een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen in de weg staan.

Ieder kind wordt tijdens de basisschoolperiode door de JGZ 4-19 twee keer uitgenodigd voor een preventief gezondheidsonderzoek. Daarnaast kunnen ouders op elk gewenst moment een extra onderzoek aanvragen.

In groep 2 en 7 worden de kinderen uitgenodigd voor een preventief gezondheidsonderzoek. Aandachtspunten zijn hierbij o.a. het gehoor, het gezichtsvermogen, de groei en de verdere ontwikkeling van het kind, thuis en op school. Tijdens en na het onderzoek kunnen vragen worden gesteld en zorgen naar voren worden gebracht. Meestal is het onderzoek een bevestiging van de positieve ontwikkeling van het kind. Als blijkt dat het kind meer zorg of een verwijzing nodig heeft, kan de JGZ ouders en kind verder helpen. Daarbij valt te denken aan een gesprek met de verpleegkundige (bijv. tijdens een huisbezoek of een telefonisch consult) waarbij uitgebreider op vragen en zorgen kan worden ingegaan.

Wat doet de Jeugdgezondheidszorg nog meer?

- De verpleegkundige heeft overleg met de Intern Begeleider (IB-er) van de school over algemene zaken die met de gezondheid en het welbevinden van de leerlingen te maken hebben. Ook kan de IB-er, met toestemming van de ouders, advies vragen over leerlingen die extra zorg nodig hebben.
- De JGZ 4-19 organiseert op verzoek themabijeenkomsten en geeft cursussen, zoals de cursus 'Opvoeden & Zo' voor ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd.
- Kortdurende Pedagogische Gezinsbegeleiding (KPG Deze hulp heeft tot doel om vroegtijdig samen met ouder(s) en

kind(eren) een oplossing te vinden voor de opvoedingsproblemen en zo te voorkomen dat problemen verergeren.

- Daarnaast adviseert de JGZ de school over onderwerpen als schoolverzuim, hygiëne en veiligheid in en om de school, hoofdluisbestrijding (o.a. hulp bij het opzetten van ouderwerkgroepen) en het voorkomen van de verspreiding van besmettelijke ziekten.
- Verder verzorgt JGZ 4-19 de inentingen tegen DTP en BMR bij de 9-jarige kinderen en daarnaast een maandelijks inhaalspreekuur.

Basisonderwijs

Wat hebben we?

Voor kinderen van 4-12 jaar zijn er in totaal 26 scholen in de gemeente. Er zijn vier openbare, vijf rooms-katholieke en zestien protestants-christelijke basisscholen (waaronder een school voor speciaal basisonderwijs). Daarnaast verzorgt de school voor speciaal onderwijs "De Elimschool" onderwijs aan kinderen met stoornissen. Daarbij kan gedacht worden aan stoornissen binnen het autistisch spectrum (ASD), Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), kinderen met psychiatrische problemen en/of gedragsproblemen. De Elimschool is een cluster vier school¹¹ en heeft twee nevenvestigingen in Almelo: De Wissel en De Rietpluim. De Elimschool maakt deel uit van het Regionaal Expertise Centrum (REC) Oost Nederland.

Rol en taak gemeente

De raad heeft in april 2007 het lokaal onderwijsbeleid voor het tijdvak 2007-2010¹² vastgesteld. Met ingang van 1 augustus 2006 is de Wet Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)¹³ in werking getreden. Met de inwerkingtreding van de Wet Onderwijsachterstandenbeleid is de rol van de gemeente sterk gewijzigd en zijn schoolbesturen zelf verantwoordelijk geworden voor het tegengaan van onderwijsachterstanden waarvoor ze nu rechtstreeks middelen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ontvangen. De gemeente Hellendoorn ontvangt nog wel enige middelen van het ministerie van OCW voor de Voor- en Vroegschoolse Educatie en schakelklassen. Wij hebben verder verantwoordelijkheid voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor het tegengaan en oplossen van problemen met betrekking tot schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en veiligheid rond de school.

Centraal in ons onderwijsbeleid staat het creëren van extra condities waardoor kinderen die het moeilijker hebben dan andere kinderen, extra kansen krijgen om op te groeien tot gelukkige, zelfstandige en sociale burgers.

Wij willen samen met scholen en maatschappelijke partners bevorderen dat:

- alle kinderen en jongeren overeenkomstig hun capaciteiten toegerust worden voor deelname aan de samenleving. Ook zij die het vanwege intrinsieke en/of extrinsieke factoren moeilijk hebben;
- kinderen/jeugdigen die problemen ondervinden bij hun ontwikkeling ondersteund worden, door in samenspraak met het veld daarvoor projecten te ontwikkelen en te financieren;
- de ontwikkelingsgang van kinderen positief beïnvloeden door zorg te dragen voor een sluitend voorzieningenaanbod.

Wat missen we? (de witte vlekken)

Ten grondslag aan het Hellendoorns onderwijsbeleid liggen twee themabijeenkomsten waarin scholen en schoolnabije organisaties als kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar met ons hebben meegedacht over leemtes en tekortkomingen binnen het onderwijs.

Dit heeft geleid tot de volgende speerpunten waar we op in willen zetten:

Speerpunt 1:

Sluitende en doorlopende ontwikkellijnen.

Speerpunt 2:

Bestrijden van taalachterstanden.

Speerpunt 3:

Voorkomen schoolverzuim en uitval 12 +.

Speerpunt 4:

De zorg in en om de school is verbeterd.

Speerpunt 5:

De samenleving? Dat zijn wij samen!
Lessen in burgerschap.

Wat we gaan we doen?

- Bovenstaande speerpunten van de lokale educatieve agenda samen met het veld omzetten naar een realistisch uitvoeringsprogramma.
- De daarvoor ingestelde projectgroepen worden aangestuurd door het Bestuurlijk Overleg Lokaal Onderwijsbeleid.
- Projecten die naar aanleiding van de speerpunten zijn opgezet zijn onder andere: Taal-Top-Klas, Voor- en Voegschoolse Educatie en bestrijden schooluitval.
- Samen met het veld onderzoeken we of het instrument 'schakelklassen' er voor kan zorgen dat leerlingen met een taalachterstand, door een korte intensieve begeleiding, deze achterstand zo snel mogelijk kunnen inlopen om vervolgens (weer) in te stromen op het schoolniveau dat intellectueel bij hen past.

Sport¹⁴

Wat hebben we?

Een korte opsomming van de meest in het oog springende activiteiten ten behoeve van de jeugd:

• Kennismaken met sporten

Vanaf groep 3 tot en met 8 kunnen basisschoolkinderen via korte, relatief goedkope, cursussen kennismaken met een rijk geschakeerd aanbod van ongeveer 30 verschillende takken van sport. Uit onderzoek¹⁵ blijkt dat ongeveer 70% van de kinderen hiervan gebruik maken. Gebleken is dat

de sportdeelname in de laatste groep van de basisschool (in 2006: 85%!) bepalend is voor de sportdeelname van jongeren later.

• Club Extra

Sinds 1999 kunnen kinderen, in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar met een motorische achterstand, gebruik maken van Club Extra. Tijdens speciale gymlessen, na schooltijd, krijgen kinderen extra veel aandacht van deskundige leiding. Het is de bedoeling dat de kinderen weer plezier gaan beleven aan bewegen en weer met andere kinderen mee kunnen doen.

• Schoolsporttoernooien

Jaarlijks worden er diverse schoolsporttoernooien georganiseerd voor basisschoolleerlingen. Momenteel kan worden gekozen uit fietscross, volleybal, dammen, korfbal, basketbal, schaken, voetbal en hockey. Bovendien wordt jaarlijks een 'Regge Survival', een Mountainbike Kidsdag, een Dikke Bandenrace, een Avondvierdaagse en een Zwemvierdaagse georganiseerd. Daarnaast organiseert de scholengemeenschap Reggesteyn elk jaar een circusproject en een grote sportdag voor alle basisscholen.

• Zwemlessen

De gemeente Hellendoorn bekostigt het vervoer en de zwemlessen tijdens schooltijd van basisschoolleerlingen.

• Breedtesportimpuls

Met behulp van deze stimuleringsregeling wil de gemeente een extra impuls geven aan de lokale breedtesport. Hierbij wordt ook specifieke inzet gepleegd op het stimuleren van de jeugdsport (onder het motto 'jong geleerd, is oud gedaan') in de gemeente Hellendoorn. Een actieve en gezonde leefstijl en het bevorderen van de deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten in de buurt, in en om de school en bij de sportverenigingen, staan daarbij voorop. Uit onderzoek blijkt de sportdeelname op jonge leeftijd bepalend te zijn voor het sporten en bewegen op latere leeftijd.

• De Buurt-Onderwijs Sportprojecten

opgezet voor Haarle¹⁶, de Kruidenwijk¹⁷ en Groot-Lochter¹⁸ proberen extra aandacht te besteden aan sportieve evenementen en activiteiten vanuit scholen naar de buurten in deze wijken. Sport is een bindmiddel om de sociale samenhang te vergroten. Het jongerenwerk speelt hierin een actieve rol. Een van de concrete maatregelen is de inzet van vakleerkrachten lichamelijke oefening,

die zowel op scholen als in de buurt activiteiten opzetten en begeleiden. Wij zien dit als een nieuwe vorm van actief jongerenwerk. De BOS-projecten zullen moeten uitwijzen of deze werkwijze in samenwerking met het onderwijs kan worden gecontinueerd.

Wat missen we en wat gaan we doen?

We gaan bovenstaand activiteiten aanbod proberen in stand te houden.

Cultuur

Wat hebben we?

De muziekschool en de bibliotheek (gratis tot 18 jaar) hebben een gevarieerd actueel aanbod aan activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen met daarnaast tal van bijzondere activiteiten of evenementen.

Wat missen we?

In de cultuurnota High Five! 2007-2010 wordt op pagina 7 vermeld dat er een passend aanbod moet komen van binnen- en buitenschoolse cultuur en kunsteducatie.

Wat gaan we doen?

Wij willen de cultuureducatie van het primair onderwijs op hetzelfde niveau brengen als de cultuureducatie van het voortgezet onderwijs. De Muziekschool Twente is de trekker van het Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur¹⁹ en is het centrale aanspreekpunt van cultuureducatie in de hele gemeente, zowel voor cultuureducatie in het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

Ons Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur is erop gericht cultuureducatie in het primair onderwijs de komende jaren in een stroomversnelling te brengen. Daarvoor zetten wij in op een verleidingsofensief, waarbij wij onder andere gebruik maken van projecten (zoals "de veldtocht") die vanuit de provincie Overijssel en Kunst en Cultuur Overijssel worden aangeboden.

Naast cultuureducatieve activiteiten in het onderwijs, stimuleren wij ook buitenschoolse jeugd- en jongerencultuur. Het Actiepro-

7. LEEFTIJDGROEP 12-18 JAAR.

gramma Jeugd- en jongerencultuur richt zich daarom ook op versterking van cultuureducatieve activiteiten buiten het onderwijs.

Wij hebben de volgende operationele doelstelling voor dit programma geformuleerd: De cultuurdeelname onder jeugd en jongeren tot 18 jaar is over 5 jaar met minimaal 20 % gestegen. Wij verwachten van onze lokale culturele organisatie ZINiN in dit opzicht veel.

Veiligheid/gezondheid: Schooladoptieplan 'Doe Effe Normaal'

Wat hebben we?

Het schooladoptieplan is een project van Stichting HaltTwente dat samen met de politie wordt uitgevoerd en waarin de volgende scholen participeren: Prins Claus, Prins Bernhard, 't Lochtersnest, De Triangel, De Drie Linden, De Rietslenke en De Brug.

Het plan kent drie algemene doelstellingen:

1. Mentaliteitsverbetering; bijdragen aan de opvoeding van kinderen.
2. Preventie van jeugdcriminaliteit; snel registreren als het fout gaat (signaalfunctie).
3. Het verbeteren van de relatie politie-jeugd (positieve beeldvorming).

De lessen hebben onderwerpen als politie, vandalisme, diefstal, Bureau Halt, gokverslaving, drugs, drank, geweld etc. Daarnaast worden de andere basisscholen bezocht door een Haltmedewerk(st)er en wordt op alle scholen voorlichting gegeven over veilig omgaan met vuurwerk.

Wat missen we en gaan we doen?

Het schooladoptieplan van Stichting Halt Twente wordt de komende jaren voortgezet.

1. Jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien.
2. Jongeren moeten plezier kunnen maken en hun steentje bijdragen aan de samenleving.
3. Jongeren moeten hun talenten kunnen ontwikkelen en goed voorbereid zijn op de toekomst.

Wij willen voorkomen dat jongeren in de knel komen door:

- samen met maatschappelijke partners kansen te bieden en waar nodig extra kansen te creëren;
- het kader van vrije tijdsorganisaties, sport en culturele verenigingen toe te rusten voor de omgang met jongeren en het kunnen optreden in moeilijke situaties;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- toezicht uit te oefenen in het kader van de leerplicht;
- activiteiten van jongeren voor jongeren en tussen generaties te bevorderen;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies hulp en zorg beschikbaar zijn.

Voor de leeftijdsgroep 12-18 jaar vervullen een aantal organisaties een kernfunctie, waarbij de bovenstaande doelstellingen impliciet en expliciet door middel van activiteiten in praktijk worden gebracht.

Jeugdgezondheidszorg 12-19 jaar

De afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4-19 van de GGD Regio Twente richt zich op het bevorderen van een gezonde groei en ontwikkeling van jongeren. Daarom heeft de JGZ een breed aanbod van zorg gericht op het voorkómen, opsporen en bestrijden van oorzaken die een gezonde groei en ontwikkeling van jongeren in de weg staan.

In klas 2 van het voortgezet onderwijs wordt iedere jongere door de JGZ 4-19 uitgenodigd voor een preventief gezondheidsonderzoek. Tijdens dit onderzoek wordt de algehele gezondheid en sociaal-emotionele ontwikkeling van de jongeren onderzocht. Meestal is het onderzoek een bevestiging van de positieve ontwikkeling van de jongere. Als blijkt dat de jongere meer zorg of een verwijzing nodig heeft, kan de JGZ ouders en jongeren verder helpen. Daarbij valt te denken aan een gesprek met de verpleegkundige (bijv. tijdens een huisbezoek of een telefonisch consult) waarbij uitgebreider op vragen en zorgen kan worden ingegaan.

Wat doet de Jeugdgezondheidszorg nog meer?

Samenwerken in (zorg)overlegstructuren (bijv. ZAT's) op scholen met andere instanties die met jongeren te maken hebben, o.a. op het gebied van schoolverzuim, hulpverlening, verwijzing en (het voorkómen van) kindermishandeling.

- Leden van het JGZ-team hebben overleg met school/leerling-begeleider over algemene zaken die met de gezondheid en het welbevinden van de leerlingen te maken hebben. Ook kan de leerlingbegeleider, met toestemming van de ouders, advies vragen over leerlingen die extra zorg nodig hebben.
- De JGZ 4-19 organiseert op verzoek themabijeenkomsten en geeft cursussen, zoals de cursus voor ouders over opvoeden in de puberteit: 'Beter omgaan met pubers'.
- Kortdurende Pedagogische Gezinsbegeleiding (KPG). Deze hulp heeft tot doel om vroegtijdig samen met ouder(s) en jongere(n) een oplossing te vinden voor de opvoedingsproblemen en zo te voorkomen dat problemen verergeren.

- Daarnaast adviseert de JGZ de school over onderwerpen als schoolverzuim, hygiëne en veiligheid in en om de school, hoofdluisbestrijding en het voorkomen van de verspreiding van besmettelijke ziekten.

Voortgezet onderwijs

Wat hebben we?

Jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan, kunnen binnen onze gemeente terecht bij christelijke scholengemeenschap Reggesteyn.

Maatschappelijke stages

Scholengemeenschap Reggesteyn is al enkele jaren bezig met maatschappelijke stages voor leerlingen in de vorm van vrijwilligerswerk. Zij werken daarbij samen met "Maatwerk" onderdeel van onze welzijnsstichting De Welle. Wij ondersteunen dit initiatief van de scholengemeenschap en willen graag het belang van maatschappelijke stages beklemtonen. Naar onze mening biedt het voor maatschappelijke organisaties kansen om jonge mensen te interesseren voor bepaalde vormen van vrijwilligerswerk. Voor de leerlingen biedt het mogelijkheden om in de keuken te kijken van organisaties en mee te doen aan verschillende activiteiten. Door op school op de ervaringen van leerlingen in te spelen ontstaan er extra interessante verbindingen tussen school en samenleving.

Wat missen we en wat gaan we doen?

De samenwerking tussen leerlingen van de scholengemeenschap CSG Reggesteyn en maatschappelijke organisaties op het gebied van maatschappelijke stages wordt de komende jaren versterkt.

Sport

Wat hebben we?

Zoals het in de sportnota 'Sport in beeld' al geschreven staat willen wij dat de jeugd vroegtijdig in aanraking komt of wordt gebracht met sport. Dan zijn volgens ons de positieve effecten daarvan in de meeste gevallen ook op latere leeftijd terug te vinden. Sport vervult een belangrijke rol bij het aanleren van een actieve en gezonde levensstijl en draagt bij aan het leren van belangrijke waarden en normen. Belangrijke aandachtspunten zijn hierbij: sportinfrastructuur en de ondersteuning van (jeugdige) vrijwilligers, sportiviteit en respect, gezondheid en het sporten en bewegen in de openbare ruimte. Met betrekking tot dit laatste heeft de gemeente inmiddels de beschikking over een Panna-court (straatvoetbalkooi), 4 -velden

en 2 'mobiele' velden.

In het kader van de breedtesportimpuls is in 2006 een samenwerkingsovereenkomst getekend met het scholengemeenschap Reggesteyn. De basis van de samenwerking schuilt in een meerjarig projectplan opgesteld met de volgende onderdelen:

- **Sport- en beweegdeelname onderzoek**

Uit een recent onderzoek²⁰ blijkt dat 95% van de Reggesteyn leerlingen sporter is en 77% lid is van een sportvereniging. Gezondheidsmotieven zijn voor 47% van de jongeren reden om aan sport te gaan doen. 25% van de jongeren keert terug naar de sportaanbieder waarbij ze op de basis-school een cursus hebben gevolgd.

- **Voorlichtingsprogramma**

Over onder andere Fair Play en een gezonde leefstijl.

- **Sportoriëntatiekeuze (SOK)**

De leerlingen krijgen de gelegenheid om een goed vervolg te geven aan de onder schooltijd opgedane kennis met diverse sport- en bewegings-activiteiten.

- **Schoolsportclub**

In het schooljaar 2006/2007 is een enthousiast (Who'Znext) team samengesteld die het sportieve klimaat op de school wil gaan bevorderen.

- **Schoolsportdag**

In 2007 heeft het Reggesteyn voor het eerst een grootschalige sportdag georganiseerd, waaraan ruim 1000 basisschoolleerlingen hebben deelgenomen onder leiding van vele Reggesteyn leerlingen.

Alle groepen 5 t/m 8 van de Hellendoornse basisscholen deden mee aan een gezamenlijke sportdag in het schooljaar 2006/2007. Deze was georganiseerd door CSG Reggesteyn.

De hoofddoelstelling van het project is het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl en het vergroten van deelname aan sport- en beweegactiviteiten van Reggesteyn leerlingen, zowel binnen als buiten de school, waarbij extra aandacht uitgaat naar de niet-actieve leerlingen.

Wat missen we en wat gaan we doen?

Tijdens de inspraakperiode van de jeugdnota bleek dat het sporten voor 12-18 jarigen met een motorische handicap wordt gemist. Dit punt wordt onder de aandacht van de BLOS gebracht.

Cultuur

Wat hebben we?

Cultuureducatie is behoorlijk geïntegreerd in de scholengemeenschap Reggesteyn. In het schoolbeleid is cultuur een geïntegreerd onderdeel van het onderwijs. In Reggesteyn zijn cultuurcoördinatoren actief en leerlingen worden actief in contact gebracht met culturele instellingen.

Wat missen we?

In de cultuurnota High Five! 2007-2010 wordt op pagina 7 vermeld dat er een passend aanbod moet komen van binnen- en buitenschoolse cultuur en kunsteducatie.

Wat gaan we doen?

Ons Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur is erop gericht cultuureducatie in het onderwijs de komende jaren in een stroomversnelling te brengen. Daarvoor zetten wij in op een verleidingsoffensief, waarbij wij onder andere gebruik maken van projecten die vanuit de provincie en Kunst Cultuur Overijssel worden aangeboden. De Muziekschool Twente is de trekker van het Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur en is het centrale aanspreekpunt van cultuureducatie in de hele gemeente, zowel voor cultuureducatie in het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs. De muziekschool en de bibliotheek (gratis tot 18 jaar) hebben een gevarieerd actueel aanbod aan activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen met daarnaast tal van bijzondere activiteiten of evenementen. Naast cultuureducatieve activiteiten in het onderwijs, willen wij ook buitenschools jeugd- en jongerencultuur stimuleren. Het Actieprogramma Jeugd- en jongerencultuur richt zich daarom ook op versterking van onze cultuureducatieve activiteiten buiten het onderwijs. Wij hebben de volgende operationele doelstelling voor dit programma geformuleerd: De cultuurdeelname onder jeugd en jongeren tot 18 jaar is over 5 jaar

8. LEEFTIJDGROEP 18-23 JAAR

met minimaal 20 % gestegen. Wij verwachten van onze lokale culturele organisatie ZINiN in dit opzicht veel.

Rol sociaal cultureel werk

Wat hebben we?

Er is open jongerenwerk, specifiek jongerenwerk en ondersteuning van het vrijwilligerswerk.

Wat missen we?

Er wordt een goede aansluiting gemist van open jongerenwerk met specifiek jongerenwerk. Daarnaast kan de samenwerking van het jongerenwerk met andere partijen nog groeien.

Wat gaan we doen?

De samenwerking binnen het open jongerenwerk en het specifiek jongerenwerk wordt de komende jaren bevorderd. Daarnaast dient er een beslissing te worden genomen over het jongerencentrum.

1. Jongeren groeien gezond en veilig op.
2. Jongeren kunnen plezier maken en hun steentje bijdragen aan de maatschappij.
3. Jongeren ontwikkelen hun talenten verder en zijn voorbereid op de toekomst.

Wij willen voorkomen dat jongvolwassenen in de knel komen door:

- samen met maatschappelijke partners kansen te bieden en waar nodig extra kansen te creëren;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- toezicht uit te oefenen in het kader van de leerplicht/startkwalificatie: school of werk;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies hulp en zorg beschikbaar zijn.

De leeftijdsgroep 18-23 jaar omvat de jonge volwassen inwoners van onze gemeente, die handelen vanuit eigen verantwoordelijkheid waarop ze op basis van bovenstaande doelstellingen aangesproken willen en kunnen worden. Dit gebeurt zowel in op school als op het werk.

Vervolgstudie en/of doorstroom naar werk

Wat hebben we?

Jongvolwassenen die uit het voortgezet onderwijs uitstromen kunnen beroepsopleidingen volgen in onder andere de nabijgelegen steden Almelo (MBO), Zwolle (HBO en MBO) en Deventer (HBO en MBO).

Wat missen we en wat gaan we doen?

Op dit moment is er voldoende aansluiting tussen onderwijs- en arbeidsmarkt. We zullen het beleid, om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan, voortzetten.

Sport

Wat hebben we?

Sport blijft een heel duidelijk een positieve rol vervullen en draagt bij aan een actieve en gezonde levensstijl en aan belangrijke waarden en normen. Belangrijke aandachtspunten zijn hierbij: adequate sportinfrastructuur en de ondersteuning van (jeugdige) vrijwilligers, sportiviteit en respect, gezondheid en het sporten en bewegen in de openbare ruimte.

Wat missen we en wat gaan we doen?

De bovenstaande aandachtspunten moeten de komende jaren blijvend onze aandacht houden en verdienen zodoende een plek op de gemeentelijke agenda.

Cultuur

Wat hebben we?

Onze jongvolwassenen kunnen volop meedoen aan activiteiten binnen lokale verenigingen en aan culturele activiteiten met een lokaal karakter. Ook als vrijwilliger kan elke jongere een bijdrage leveren aan maatschappelijke activiteiten.

Wat missen we en wat gaan we doen?

Bovenstaand activiteitenaanbod dient in stand te worden gehouden.

Vrijtijdsbesteding

Wat hebben we?

Binnen de gemeente is een uitgebreid verenigingsleven, waar een veelheid aan aansprekende activiteiten plaats vindt en waaraan iedereen mee kan doen. Daarnaast zorgt ook de commerciële sector (van sportschool, theater, darten en snookeren, karten tot bruincafé) in onze gemeente en de regio voor activiteiten en ontspanning, waar de jongvolwassenen gebruik van kunnen maken.

Wat missen we en wat gaan we doen?

Het is niet aan ons om tekorten vast te stellen, omdat wij het een verantwoordelijkheid vinden van maatschappelijke organisaties om in te spelen op de behoeften van jongvolwassenen m.b.t. vrijetijdsbesteding. De gemeente heeft daarbij wel een voorwaardenscheppende of faciliterende rol.

Wonen²¹

Wat hebben we?

Uit het woningbehoefteonderzoek²² 2005 is gebleken dat de komende jaren veel starters op de woningmarkt te verwachten zijn. In totaal wordt zelfs gesproken over een aantal van ruim 1900 starters.

Wat missen we?

Ongeveer de helft van deze startende huishoudens wil een huurwoning, de andere helft een koopwoning. De gedachte dat starters die willen kopen alleen goedkope koopwoningen (onder € 168.000,-) willen kopen moet worden losgelaten. Recent onderzoek toont namelijk aan dat vooral tweeverdieners ook op zoek zijn in de middeldure koopsector (onder € 220.000,-).

Wat gaan we doen?

Wanneer een starter voldoet aan de criteria kan een zogenoemde tweede hypotheek worden verstrekt tot maximaal € 40.000,- die de bijkomende kosten dekken van onder andere de notaris en de overdrachtsbelasting. Voor deze tweede hypotheek hoeft over de eerste drie jaar geen aflossing te worden voldaan en geen rente te worden betaald. Vanaf het vierde tot en met het twaalfde jaar geldt een vast rentepercentage. Hierna wordt de rente weer opnieuw vastgesteld.

De maximale koopprijs om voor de regeling in aanmerking te komen is € 180.000,-. Ongeveer tien starters kunnen elk jaar van deze regeling gebruik maken. De vraag naar huurwoningen richt zich voornamelijk op woningen onder de huursubsidiiegrens. In 2008 worden er starterwoningen opgele-

verd onder andere aan de Meyboomstraat en Berkelstraat.

Op 12 juni 2007 hebben wij, als college van B en W, besloten om te starten met collectief particulier opdrachtgeverschap. De nieuwe woongebieden Kruidenwijk-Zuid (1e fase), Hellendoorn-Noord (2e fase) en Daarle-West zijn daarvoor aangewezen. Voor deze initiatieven is de voorkeur uitgesproken voor de doelgroep (koop)starters op de woningmarkt.

Rol sociaal cultureel werk

Wat hebben we wat missen we en wat gaan we doen?

Wat betreft de rol van het cultureel werk wordt verwezen naar het vorige hoofdstuk.

9. JONGERENACTIVITEITEN

Inleiding

In dit hoofdstuk gaan wij, als aanvulling op of verdieping van vorige hoofdstukken, specifiek in op enkele thema's.

Jong wil iedereen zo lang mogelijk zijn en blijven. In onze samenleving doet bijna iedereen zijn uiterste best om er zo lang mogelijk zo jong mogelijk uit te zien. We zien dit terug in de mode en in sport-scholen, de commercie benut deze welzijnsaspecten ten volle.

Jong zijn betekent uitdagingen zoeken, ontdekken, actief zijn en jezelf spiegelen aan vrienden/vriendinnen of topsporters of popsterren. De media spelen hier dagelijks op in en voeden daarmee de behoeften van onze jongeren. Jong zijn betekent ook jezelf ontwikkelen door spelen en leren, thuis, in de buurt, op school, bij de sportclub of door deelname aan culturele activiteiten.

Jongeren besteden graag veel tijd met elkaar en willen na schooltijd en tussen het huiswerk door elkaar zien en samen dingen doen. Ze zoeken elkaar op bij een of meer activiteiten, die door onze verenigingen worden georganiseerd. Daarnaast zoeken ze plekken en plaatsen in de buurt of de wijk, waar ervaringen uitgewisseld kunnen worden, plannen gemaakt, af en toe lekker uit het dak kan worden gegaan, en indruk gemaakt wordt op het andere geslacht. Jong zijn betekent ook ontdekken dat je rekening moet leren houden met anderen thuis, op school, op het sportveld, in het verkeer, in de buurt. Overal gelden regels, huisregels, schoolregels, spelregels, verkeersregels en omgangsregels voor de buurt. Jongeren ervaren de veelheid aan regels als "moeten" en "niet mogen" en botsen in hun jong zijn hier tegenaan. Vaak genoeg stof voor discussie of "dwars gedrag". Het onderkennen van de noodzaak om met elkaar bepaalde normen af te spreken is een belangrijk aspect van het leer- en opvoedingsproces, waarvoor anderen nodig zijn om dit te laten ervaren of hiervan te overtuigd te raken. De educatieve waarde van bijvoorbeeld sport is daarom heel groot, daar leren ze emoties te laten gaan of in te perken, daar ervaren ze dat de tegenspeler sneller of technisch beter kan zijn. Ze leren samen met anderen wat sportiviteit betekent. Ze leren dat samenspelen tot beter resultaat leidt. Ze leren wat winnen en verliezen is. Ouders, peuterspeelzaalleidsters, pedagogisch medewerk(st)er(s) kinderopvang, leerkrachten, trainers en ander vrijwillig kader hebben daarmee allemaal een belangrijke rol in de ontwikkeling van onze jongeren.

In de openbare ruimte in de buurt, wijk of het dorp hebben we voor de jongsten speelplaatsen en zandbakken. Voor de jeugd zijn er trapvelden, panna-courts, basketbalvelden, skate-voorzieningen, tafeltennistafels enzovoort. Soms ontmoeten jongeren elkaar op een markant punt als een telefooncel of een bank, maar vaker op een speelterrein, in een winkelcentrum of bij een sportvoorziening.

In het weekend is uitgaan voor veel jongeren belangrijk. Ze ontmoeten andere jongeren binnen een aantrekkelijke atmosfeer met eigen muziek. De aan de kerken gelieerde jeugdsozen voorzien deels in deze behoefte maar ook een snooker- en dartcentrum is voor jongeren belangrijk. Het leggen en opbouwen van nieuwe contacten en dit zonder de aanwezigheid en controle van ouders is belangrijk. Jongeren zoeken elkaar op omdat ze dezelfde activiteiten willen beoefenen of dezelfde muziek leuk vinden, dit resulteert in verschillende jongerenculturen. De leeftijdsgroep die met name gebruik maakt van een jeugdsoos ligt tussen de 14 - 18 jaar. Onder de 14 mogen ze er vaak nog niet komen van hun ouders/verzorgers. De iets oudere jeugd bezoekt liever de diverse kroegen of cafés. Jongeren trekken er op uit naar regionale uitgaansmogelijkheden/discotheken o.a. in Rijssen en Lemele. Hiervoor maken ze vaak gebruik van de zogenaamde discobus.

In iedere vakantie worden er op diverse plekken door vrijwilligers (van wijk- en buurt-/of sportverenigingen) activiteiten voor jongeren georganiseerd. De vakantieactiviteiten zijn over het algemeen genomen vrij toegankelijk voor jongeren. Voorbeelden van activiteiten zijn: sporttoernooien, houtdorp, disco, zeskamp, skaten, excursies, survival, creatieve activiteiten en workshops.

Vrijwilligers²³

Er zijn vele vrijwilligersorganisaties die zich met jeugd bezighouden; van scouting, sportvereniging, jazzdansclub tot kerkelijk jeugdwerk. Zij vormen mede de sociale infrastructuur voor een leefbare gemeente. De vrijwillige inzet van zowel jongeren als ouderen is van vitaal belang voor het jongerenwerk. De vrijwilligers dragen bij aan de organisatie van de activiteiten en het onderhoud en inrichting van de diverse accommodaties. De jongeren doen vrijwilligerswerk dat varieert van het verrichten van hand- en spandiensten tot het organiseren en coördineren van activiteiten, die binnen de doelstellingen van het open jongerenwerk vallen. Vanaf 12 jaar kan iedereen vrijwilligerswerk doen. Afhankelijk van de leeftijd, wensen, capaciteiten en kwaliteit van de vrijwilliger wordt gekeken welke rol/ taken de vrijwilliger op zich neemt of krijgt. Veelal komen de vrijwilligers voort uit de bezoekers/ deelnemers van jongeren-

In onze gemeente hebben we veel vrijetijdsverenigingen en tal van accommodaties waar jongeren gebruik van kunnen maken.

activiteiten. Als bezoeker komen zij nagenoeg automatisch in aanraking met het vrijwilligerswerk. Men kan uit eigen beweging vrijwilliger worden, of worden benaderd door medewerkers of andere vrijwilligers. Ook kunnen vrijwilligers, veelal voor een specifieke functie, aangetrokken worden via "Maatwerk" of via vacatures in de media.

Deskundigheidbevordering vrijwilligers

Onontbeerlijk voor de ontwikkeling van het vrijwilligerswerk, ook de regelgeving vanuit de rijksoverheid noodzaakt daartoe, is het aanbieden van diverse cursussen. Recente voorbeelden hiervan zijn de BHV- (Bedrijfs Hulp Verlening) cursus, de RSL-a (Recreatie Sport Leider –a) cursus en de IVA (Instructie Verantwoord Alcohol schenken). De BHV is nagenoeg een verplichting zeker waar vrijwilligers in accommodaties werken zoals in de jeugdsozen en in de dorpshuizen. Binnen ons vrijwilligerswerkbeleid besteden wij hieraan voortdurend aandacht en bieden wij mogelijkheden voor scholing van vrijwilligers.

Voorzieningen in de buurt voor kinderen en jongeren

Een leefbare buurt, wijk of dorp kenmerkt zich doordat jong en oud zich identificeren met hun omgeving. Daarbij behoort buiten spelen en verblijven. Bij buiten spelen of verblijven behoren speeltoestellen, zitattributen of specifieke jongeren ontmoetingsplekken (jop's)²⁴. Voor kinderen/jongeren is het gewoon leuk om buiten te spelen of te sporten. Buiten spelen/sporten is gezond en bevordert de fysieke ontwikkeling van kinderen/jongeren. Ook draagt buiten spelen/sporten bij aan de sociale ontwikkeling van een kind/jongere. Kinderen/jongeren spelen/sporten met elkaar en komen met andere kinderen/jongeren uit de buurt in contact. Ouders overleggen met elkaar en maken afspraken over allerlei zaken in relatie tot hun kinderen/jongeren. Dit vergroot de sociale controle en leefbaarheid in de wijk(en). Ook voor de gemeente is het aanbieden van een speel- en sportvoorzieningen van belang. Immers speel- en sportvoorzieningen maken deel uit van voorzieningen zoals gazons en ander groen die een wijk aantrekkelijk maken. Voor kinderen in de leeftijdsgroep 0-12 jaar is het belangrijk dat de speelvoorzieningen in de nabijheid van de woningen van de kinderen te vinden zijn. In de afgelopen jaren hebben wij daarom extra aandacht besteed aan de renovatie van speelplaatsen in de gemeente. Op dit moment zijn 76 van

de 80 speelplaatsen gerenoveerd. Extra aandacht hebben wij momenteel ook in het kader van de zogenaamde BOS-projecten (buurt-onderwijs- sport) voor activiteiten voor de jeugd. Ook spelen met speelgoed of gezelschapspellen hebben een belangrijke functie. De sport- en speluitleen en speel-o-theek voorzien hierin.

Individualisering en oplossend vermogen van de samenleving

De individualisering is een trend, die ook zichtbaar is in onze gemeente. Dit uit zich onder andere in de sterke nadruk op privacy, met rust gelaten willen worden. Wijzen naar de overheid of politie als oplosser van maatschappelijke problemen vormt hiervan het spiegelbeeld. Jongeren worden niet begrepen, nog al eens weggestuurd, en verzetten zich vervolgens op hun manier tegen de gevestigde orde. We vergeten steeds meer dat we samen de samenleving vormen, waar jong en oud deel van uitmaken. Dit vraagt van jong en oud tolerantie of begrip om met elkaar oplossingen te vinden voor problemen, die veroorzaakt worden doordat belangen tegengesteld zijn of lijken te zijn. Het is dan ook al te makkelijk om de vraag om oplossingen vervolgens op het bord van de gemeenschap (lees: de gemeente) te leggen, die vervolgens niet anders weet te doen dan met behulp van beroepskrachten naar oplossingen te zoeken. Liefst oplossingen waarvan niemand hinder ondervindt. Vervolgens zijn het vaak financiële beperkingen die ertoe leiden dat problemen blijven voortbestaan of hardnekkiger worden. Het teruglopend vertrouwen in politiek en bestuur is hiervan vervolgens een weerslag. De oplossing van veel maatschappelijke problemen ligt vaak dicht bij de bron, bij mensen zelf. De rol van de gemeente is dan ook niet om de problemen over te nemen en tot haar probleem te maken, maar om ondersteuning te bieden om samen met betrokken partijen tot oplossingen te komen en soms wanneer dat noodzakelijk is moet de overheid duidelijk zijn en optreden c.q. de openbare orde handhaven.

Ondersteuning of tot stand brengen initiatieven voor of van jongeren

De activiteiten, die met ondersteuning van stichting De Welle, in 't Honk plaatsvinden voorzien in een specifieke behoefte van groepen jongeren. Het uitgangspunt van succesvol jongerenwerk²⁵ is dat we met elkaar, in de vorm van activiteiten en met gebruikmaking van voorzieningen, jongeren ook een plek geven in de buurt, de wijk of

het dorp. Wanneer het op enig moment niet loopt en de creativiteit te kort schiet, is het mogelijk om een beroep te doen op het jongerenwerk van de Stichting De Welle. De jongerenwerkers hebben en leggen contacten met jongeren, ze inventariseren wat er leeft en proberen om samen met jongeren activiteiten, in de eigen buurt of wijk te ontwikkelen, die jongeren op een positieve wijze aanspreken, "boeien en binden". De werkwijze is gebaseerd op gelijkheid, openheid, inspraak, zelfactivering, pro-actief opereren. Het effect daarvan is tevens preventief omdat daarmee irritatie in de buurt voorkomen en mogelijke overlast teruggedrongen wordt.

Om de informatie voor jongeren actueel te houden en makkelijk bereikbaar te laten zijn, is in november 2007 de jongerenwebsite in gebruik genomen. De website (www.checkheldern.nl) is bedoeld om de activiteiten van en voor jongeren te publiceren. Ook kunnen via de website specifieke hulp en ondersteuningsvragen van jongeren worden beantwoord of kan verwezen worden naar de juiste contactpersonen bij de diverse organisaties. Ook voor vragen over specifieke onderwerpen als radicalisering, ongehuwd ouderschap, waarschuwingen tegen loverboys, schuldenproblematiek kan men terecht op de website. Verder biedt de website mogelijkheden om de weg naar de hulpverlening te wijzen.

De jongerentelefoon

De jongerentelefoon is een centraal telefoonnummer (0548-624424) waar zowel jongeren als volwassenen zich kunnen melden voor vragen die te maken hebben met jongeren. Zowel individueel als groepsgericht. Op het gebied van hulpverlening alsook op het gebied van sociaal culturele activiteiten

Centraal Meldpunt Jongerengroepen

In de gemeente Hellendoorn zijn veel jeugdgroepen, die verschillen qua samenstelling en karakter. Bij klachten, meldingen

of opmerkingen over groepen jongeren kan het "Centraal Meldpunt Jongerengroepen" gebeld worden (0548-624424). Ook kunnen groepen jongeren zelf contact opnemen om aandacht te krijgen voor hun problemen en wensen."

Wanneer jongeren zich incorrect gedragen

Jongeren gedragen zich niet altijd naar de normen van volwassenen of normen die voor velen vanzelfsprekend zijn. De vraag die zich dan voordoet is, wat is nog acceptabel, wat wordt als hinderlijk ervaren, wat is overlast en wat is crimineel gedrag. Wij stellen ons op het standpunt dat wat als acceptabel of als hinderlijk gedrag van jongeren of ouderen wordt beschouwd in principe tussen mensen onderling moet kunnen worden opgelost. Elke samenlevingsvorm moet een zeker herstellend en corrigerend vermogen hebben en anders opnieuw ontwikkelen en deelnemers moeten elkaar daarop kunnen aanspreken.

Anders wordt het wanneer hinder overgaat naar overlast.

Dan is optreden noodzakelijk en is de openbare orde en veiligheid in het geding. Daar ligt een taak voor de politie, gemeente en andere organisaties om enerzijds op te treden en anderzijds te proberen de zaken te normaliseren en te voorkomen dat het van kwaad tot erger wordt en overgaat naar criminaliteit.

Vanaf 12 jaar wordt een strafrechtelijke aanpak mogelijk.

Tussen de 12 en 18 jaar biedt het jeugdstrafrecht nu al mogelijkheden. Een alternatief is ook gedwongen hulpverlening en hulp in huis via onder toezicht stelling door de rechter (OTS). De leeftijdsfase 18-23 is vaak ook een leeftijdsfase waarin problemen sterker naar voren komen. In Hellendoorn manifesteren deze zich ondermeer in drugsgebruik. Vaak betreft het groepen die op straat hangen of in auto's rondrijden. Deze leeftijdsgroep valt onder het volwassenenstrafrecht.

Samen met de politie en straathoekwerk, jongerenwerkers en gemeentelijke medewerkers is de afgelopen twee jaren in beeld gebracht welke hanggroepen problematische situaties hebben veroorzaakt of hiertoe neigen.

Gekozen oplossingen overlast²⁶

1. een werkgroep bestaande uit het jongerenwerk, straathoekwerk, politie en gemeentelijke afdelingen heeft en houdt in beeld, waar groepen jongeren elkaar treffen, welke meldingen van overlast er zijn geweest en wordt - binnen de beschikbare mogelijkheden - een gezamenlijk lijn uitgezet en actie ondernomen. Deze acties houden in:

- groepen aanspreken op hun gedrag;
- toeleiding naar plekken waar ze elkaar zoveel mogelijk ongestoord kunnen ontmoeten bv. naar activiteiten in het Honk aan de G.v.d. Muelenweg;
- het komen tot de voorlopige maatregelen en uitvoering hiervan.

2. In overleg met alle betrokken partijen (bewoners, jongeren, politie, straathoekwerk en gemeente) zijn een drietal jongerenontmoetingsplekken (JOP's) gerealiseerd.

3. Per 15 april 2006 heeft een versteviging plaats gevonden door de inzet van een straathoekwerker. Het betreft een functie voor 24 uur per week en is gericht op:

- contact leggen en houden met huidige groepen en mogelijk

nieuwe groepen die in de gemeente ontstaan: kennen en gekend worden;

- begeleiding van de groepen met als resultaat het acceptabel houden voor alle betrokkenen van de plek waar zij bijeen komen;
- de straathoekwerker moet sterk zijn in de verbinding met de verschillende doelgroepen zoals jongeren, buurt- of wijkbewoners;
- toeleiding naar (tijdelijke) voorzieningen en zonodig naar andere (hulpverlenings-) organisaties.

4. met betrekking tot de overlast rondom jongerensoos "Come-In" is een overlegsituatie gecreëerd met het bestuur van deze soos, welke heeft geleid tot een goede afstemming en afspraken over het optreden en hulp aan elkaar bij eventuele moeilijkheden. Dit project zal in 2008 worden voortgezet en zo nodig worden geïntensiveerd.

5. eind 2006 heeft de burgemeester een brief geschreven aan die jongeren (en hun ouders/ verzorgers) die deel uit maken van groepen van waaruit overlast ontstaat. In die brieven heeft de burgemeester onder meer aangegeven, dat die overlast op geen enkele wijze wordt getolereerd én dat de Officier van Justitie bij (herhaling van) strafbare feiten met zwaardere sancties zal optreden.

De straathoekwerker neemt deel aan een risicojongerenoverleg (korte lijnen, snelle contacten, lik op stuk-benadering) dat bijdraagt aan het vroegtijdig signaleren van jeugdproblematiek. Hij heeft de jongerengroepen goed in beeld en draagt bij aan de totstandkoming van diverse plannen van aanpak, passend bij de diverse groepen.

Alcohol

De Twentse jeugd drinkt te veel. Uit het Emovo onderzoek²⁷ blijkt dat jongeren uit de gemeente Hellendoorn op weekenddagen meer dan 5 glazen alcohol drinken. Dat is relatief meer dan het Twentse gemiddelde. In onze gemeente gebeurt al veel op preventief gebied; er wordt al jaren voorlichting gegeven binnen het onderwijs, er zijn convenanten met de horeca en de politie controleert vervolgens op wetsovertredingen. Toch levert dit alles nog niet op wat we graag willen. TACTUS heeft concrete ideeën over de invulling hiervan. Daarom heeft zij een plan van aanpak²⁸ gemaakt met een scala aan activiteiten, waar elke gemeente uit kan kiezen. In 2008 zullen wij een beslissing nemen of en welk(e) project(en) gestart zullen worden in onze gemeente.

Drugs

In het raadsbeleidsprogramma wordt ook aandacht geschonken aan drugsbeleid. Hierin is het volgende opgenomen.

Onder programma 4²⁹ "Openbare orde en veiligheid", staat onder "Nulbeleid coffeeshops"

"4.3: Het tot nu toe gevoerde nulbeleid voor coffeeshops blijft gehandhaafd en onder 4.4 De volgende zaken zullen worden aangepakt: harddrugsbestrijding; bestrijding van overlast op de plekken waar gedeald wordt; intensivering van de verslavingszorg; daarbij moet niet alleen aan drugs, maar ook aan alcohol- en gokverslaving worden gedacht"

10. VOORKOMEN DAT KINDEREN OF JONGEREN IN DE KNEL KOMEN

Inleiding

Voorkomen dat kinderen in de knel komen.

Wij realiseren deze doelstelling door:

- samen met maatschappelijke partners kansen te bieden en waar nodig extra kansen te creëren kinderen/jongeren;
- het kader van vrije tijdsorganisaties, sport en culturele verenigingen toe te rusten voor de omgang met jongeren en het kunnen optreden in moeilijke situaties;
- door het, waar dit nodig is, makkelijk te maken om aan activiteiten deel te nemen;
- toezicht uit te oefenen in het kader van de leerplicht;
- activiteiten van jongeren voor jongeren en tussen generaties te bevorderen;
- te bevorderen dat laagdrempelige activiteiten als informatie, advies hulp en zorg beschikbaar zijn.

Zoals uit de voorgaande hoofdstukken is gebleken zien nagenoeg alle medewerkers van de basisvoorzieningen het als hun taak om ouders/verzorgers te helpen wanneer kinderen in de knel dreigen te komen. Dit is voor veel beroepskrachten een belangrijke drijfveer om met kinderen te gaan werken. We willen allemaal naar vermogen bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. Daar waar dit mogelijk is, wordt nu al aandacht en energie besteed aan het oplossen van allerlei opvoedingsvragen, die nu eenmaal inherent zijn aan het opgroeien van kinderen. Allerlei onderwerpen komen daarbij aan bod, soms vindt dit terloops plaats wanneer kinderen worden gehaald of gebracht in de peuterspeelzaal, kinderdagverblijf of klaslokaal. Soms via een gesprek met één van de ouders, door middel van informatiebrochures of op ouderavonden. Kinderen en jongeren krijgen zowel in de voorschoolse periode als ook in het onderwijs extra aandacht en zorg voor zover dat mogelijk is. De scholen in onze gemeente hebben allemaal interne zorgstructuren, die het mogelijk maken dat leerlingen op school extra aandacht en zorg kunnen krijgen³⁰. Ook vindt nu al directe doorgeleiding plaats naar specifieke deskundigen van de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, huisarts of Algemeen Maatschappelijk Werk, wanneer dit nodig is.

Wij hebben ons als gemeente de afgelopen jaren sterk gemaakt (om d.m.v. activiteiten in het kader van de diverse onderwijskansenprogramma's) om het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang en het onderwijsveld in staat te stellen om de deskundigheid van hun medewerkers op het gebied van opgroei- en zorgvragen te versterken. Ook nu vindt dit plaats en is het één van de speerpunten van ons onderwijskansenprogramma, dat overigens helemaal aansluit op het provinciale jeugdzorgbeleid. De aandacht hiervoor is overigens blijvend noodzakelijk omdat maatschappelijke ontwikkelingen doorgaan en organisaties voortdurend veranderen, waardoor telkens nieuwe mensen moeten worden bijgeschoold en/of netwerken moeten worden ververst³¹.

Ook werken we in onze gemeente al ca. 10 jaar samen met enkele organisaties, die samen het jeugdhulpteam vormen, dat specifieke jeugdproblemen probeert op te lossen.

De maatschappelijke ontwikkelingen leiden er ook in onze gemeente toe dat zich telkens nieuwe problemen en zorgvraagstukken van kinderen/jongeren blijven voordoen, maar ook dat de problemen soms zeer complex blijken te zijn. Ook in onze gemeente is bijvoorbeeld door echtscheidingen een toename te zien van éénoudergezinnen. Soms raken kinderen hierdoor in de knel. Dat gebeurt ook wanneer ouders/verzorgers om welke redenen dan ook niet in staat blijken om hun kinderen jongeren op te voeden. De oplossing van dergelijke problemen kunnen vaak niet alleen op de peuterspeelzaal, kinderdagverblijf of scholen worden opgelost omdat de bron van de problematiek nogal eens gelegen is in de thuissituatie, ouders zijn verslaafd aan alcohol of drugs of deze hebben anderszins te weinig opvoedingscompetenties. Kinderen of jongeren leven daardoor in spanning, die zich vervolgens op bijvoorbeeld de school in de vorm van leer- of gedragsproblemen uit. De mogelijkheden van lokale hulpverleners schieten in

dergelijke situaties nog al eens te kort om snel en adequaat bij te dragen aan de extra hulp en zorg die in sommige situaties nodig is. Soms is zorg nodig, waarvoor een indicatie nodig is van het Bureau Jeugdzorg³² of een ander indicatieorgaan, soms ook staan ouders/verzorgers/jongeren geen hulp toe en blijft het bij symptoombestrijding of zijn er wachtlijsten bij hulpverleners waardoor problemen verergeren en soms tot een crisis uit groeien. De schakeling naar een breder en makkelijker en toegankelijker hulpaanbod is naar onze mening noodzakelijk.

Wij zien het door het kabinet geschetste perspectief van het Centrum voor Jeugd en Gezin als de erkenning van de alom gevoelde noodzaak om een koppeling in de zorg- en hulpverlening tot stand te brengen tussen kind/jongere en ouders/verzorgers omdat in veel gevallen zowel de ouders/verzorgers als het kind of de jongere geholpen moeten worden. Nu nog wordt te vaak de hulpverlening en zorg alleen toegespitst op het kind en de jongere. Immers wanneer in een bepaalde situatie een ouder geholpen kan worden om van de verslaving af te komen en deze weer werk weet te vinden is de toekomst van het kind om veilig en zonder spanningen op te groeien sterk verbeterd en zullen daarmee de kansen op school en in de buurt ook toe nemen.

Centrum voor Jeugd en Gezin

Het past om in deze paragraaf in te gaan op de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In de aanbevelingen uit Operatie JONG (zie bijlage 1.1.5) en de kabinetsreactie hierop is sprake van het realiseren van een CJG, als antwoord op de diverse problemen die in het jeugdbeleid geconstateerd zijn. Een CJG moet ouders en jongeren een gemakkelijke en laagdrempelige toegang bieden tot alle functies van preventief jeugdbeleid en voor toeleiding naar jeugdzorg en waar nodig toeleiding van de ouders/verzorgers naar specifieke volwassenenhulpverlening. Bovendien moet in het CJG de daadwerkelijke hulp en de coördinatie van die hulp georganiseerd worden (de backoffice).

Toegangsfunctie

Een laagdrempelige toegang voor jongeren, ouders en professionals kan gerealiseerd worden door aan te sluiten bij de logica van henzelf bij het vragen van hulp in eigen buurt, school of lokale hulpverlener. De medewerkers van basisvoorzieningen (peuterspeelzaal, kinderopvang, scholen) en ondersteunende diensten (huisarts,

jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, Algemeen Maatschappelijk Werk) moeten op de hoogte zijn van de mogelijkheden om door te verwijzen.

Een apart loket voor ouders en jongeren vinden wij op basis van bovenstaande uitgangspunten ook niet nodig en zelfs contraproductief. Contraproductief omdat we daarmee de primaire functies van algemene basisvoorzieningen en ondersteunende diensten aantasten en het tot een geïsoleerd exclusief hulpsysteem maken. Wel kan het loket Zorg, Welzijn, Onderwijs en Sport (ZWOS-loket) in het Huis voor Cultuur en Bestuur een extra toegangsmogelijkheid bieden naar een multidisciplinair team dat de lokale voorpost vormt van het CJG. Jeugdigen en ouders/verzorgers die in staat zijn hun probleem te definiëren zijn meestal ook wel in staat om de gewenste hulp te vinden. Degenen die wel problemen hebben, maar niet in staat zijn om deze te benoemen of onder ogen te zien, zullen niet naar een dergelijk toegang tot het CJG gaan, maar zijn meer gebaat bij een signaleerder en aanspreekpunt in de directe leefomgeving, zoals familie, vrienden, leerkrachten op school, huisarts, mentoren, coaches.

'Hulpverlenende' functie

De hulpverlenende functie van het CJG is goed geregeld als er sprake is van een sluitende keten³³ tot de juiste (geïndiceerde) zorg en terug naar de thuissituatie. Indien de aanbevelingen zoals vermeld in deze paragraaf gerealiseerd zijn, is er een effectieve sluitende keten gerealiseerd, zonder dat er een organisatie is opgeheven, een verhuizing hoeft plaats te vinden of een nieuw gebouw is neergezet.

Onze visie op het CJG zal natuurlijk nog besproken moeten worden met de in- en externe partners. Bovendien zal afgewacht moeten worden in hoeverre het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) nog met voorwaarden komt ten aanzien van de inrichting van het CJG.

De vijf functies van het CJG die binnen het gemeentelijk domein gerealiseerd moeten worden of zijn, zijn:

1. Informatie en advies;
2. Signalering;
3. Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden;
4. Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);
5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Wij zijn van mening dat deze 5 functies aansluiten en passen bij hetgeen wij nu al binnen de gemeente met maatschappelijke partners realiseren. Daarbij zal nog wel de benodigde capaciteit en kwaliteit van de in te zetten functies moeten worden herijkt en gerelateerd aan de ontwikkeling van de back office van het Twentse CJG.

Zorg- en Adviesteams (ZAT's)

Een andere maatregel van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, die betrekking heeft op de gemeente is het 100% dekkend maken van Zorg- en Adviesteams (ZAT's) voor alle groepen leerlingen op alle scholen. ZAT's zijn multidisciplinaire overleggen, waarin professionals uit verschillende domeinen zoals leerlingbegeleiding, (school) maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar, leerplicht en politie structureel samenwerken en resultaat-gerichte afspraken maken over de jeugdige bij wie (vermoedens

van) emotionele, gedrags-, ontwikkelings- en of schoolproblemen zijn geconstateerd.

Verwijsindex risicojongeren

Een andere maatregel waar de gemeente mee te maken krijgt is de Verwijsindex risicojongeren (VIS2 een provinciaal initiatief). Dit brengt instellingen uit de sectoren (jeugd)zorg, onderwijs, werk en inkomen en justitie, die risico's bij jongeren signaleren, sneller bij elkaar. Afhankelijk van de lokale omstandigheden kan de gemeente bepalen waar de coördinatie van de Verwijsindex en de daarmee samenhangende samenwerkingsafspraken over de melding van signalen komt te liggen. Dit moet resulteren in een snelle aanpak en effectieve hulp voor jeugd en gezin in bijvoorbeeld situaties waarbij sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Elektronisch Kind Dossier

Tenslotte dient het elektronisch kind dossier (EKD) ingevoerd te worden. Dit is een landelijk digitaal systeem dat gebaseerd is op de huidige papieren dossiers van de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, opgeplust met gegevens van de entadministratie en verloskundigen. Voor de laatstgenoemde maatregelen, die het ministerie van VWS wil doorvoeren, is samenwerking binnen Twente en met Bureau Jeugdzorg Overijssel noodzakelijk. Binnen de regio Twente zijn daartoe al initiatieven genomen.

Algemeen Maatschappelijk Werk/ambulante jeugdzorg

Het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) is een brede basisvoorziening voor psychosociale problematiek en wordt uitgevoerd door Thuiszorg Noord-West Twente. Door de invoering van de Wet op de Jeugdzorg³⁴ is de licht ambulante hulpverlening, die voordien werd uitgevoerd door Bureau Jeugdzorg, onder verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid gebracht. Deze taakverschuiving heeft druk gelegd op het lokale hulpverleningsaanbod. Met name het AMW wordt vanaf 2005 geconfronteerd met een duidelijke toename van het aantal hulpvragen³⁵. Het AMW is een laagdrempelige voorziening om de hulpverlening aan jongeren en/of ouders uit te voeren. Juist ook omdat de problematiek met jeugdigen vaak plaats vindt binnen het gezin. Om de stijging van het aantal hulpvragen m.b.t. opgroei- en opvoedproblematiek waarmee het AMW het afgelopen jaar is geconfronteerd, op te kunnen vangen is structurele uitbreiding van de formatie in de vorm van schoolmaatschappelijk werk noodzakelijk. Deze problematiek zal worden meegenomen bij de prestatieafspraken die jaarlijks met het AMW worden gemaakt. Het beleidsdoel is om tijdig de competenties van jeugdigen en/of het gezin proberen te vergroten om (ernstige) opvoed- en opgroei problemen te voorkomen. Het AMW

verzorgt al enkele jaren sociale vaardigheidstrainingen. Deze trainingen voorzien ook nu al in een vraag van ouders en scholen en vormen daarmee een wezenlijk element in het aanbod niet-geïndiceerde jeugdhulpverlening.

De gemeente moet sneller hulp bieden als een kind bij de scheiding van zijn of haar ouders ontwikkelingsproblemen krijgt. Dit schrijft de staatssecretaris van VWS³⁶ begin augustus 2006 in een brief aan de Tweede Kamer. De echtscheidingsgerelateerde hulp aan kinderen hoort thuis in het gemeentelijk jeugdbeleid. Jaarlijks maken ruim 50.000 kinderen een scheiding mee. Uit onderzoek is gebleken dat een moeilijk verlopende scheiding, waarbij veel conflicten spelen, nadelige gevolgen kan hebben voor de ontwikkeling van het kind. Uit een landelijke inventarisatie is gebleken dat specifiek op scheiding gerichte hulp vooral op ouders is gericht. Direct preventief hulpaanbod voor kinderen is zeer beperkt aanwezig. Bovendien is het aanwezige hulpaanbod versnipperd. Het ministerie van VWS laat onderzoek doen naar de effectiviteit van het hulpaanbod voor ouders en kinderen.

Bureau Jeugdzorg

Aansluitingstaken: Bureau Jeugdzorg heeft een aantal wettelijke taken³⁷ waar de lokale organisaties een beroep op kunnen doen. Het gaat daarbij om deskundigheidsbevordering, advisering en ondersteuning van de lokale instellingen en de deelname aan zorgadviesteams in het onderwijs. Deze aansluitingstaken worden gefinancierd uit het budget van Bureau Jeugdzorg. In het convenant met de provincie is vastgelegd dat gemeenten en provincie nadere afspraken maken over de invulling van deze taken.

Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar

De jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar (JGZ 0-19 jaar)³⁸ speelt een belangrijke rol binnen het gemeentelijk preventief jeugdbeleid. Het is een laagdrempelige voorziening voor kinderen, jeugdigen en hun ouders en heeft een bereik van bijna 100% van de 0-19-jarigen. De jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen wordt in onze gemeente uitgevoerd door de afdeling JGZ van de Stichting TNWT (0-4) en door de GGD Regio Twente (4-19). De JGZ 0-19 jaar ondersteunt ouders en/of verzorgers bij het zo gezond mogelijk laten opgroeien en volwassen worden van kinderen en jeugdigen. Men richt zich daarbij zowel op de lichamelijke en psychosociale ontwikkeling van kinderen, als

ook op het gezin/leefeenheid waarvan deze kinderen deel uitmaken. Hoe eerder er extra aandacht is voor het kwetsbare kind en zijn gezin hoe beter. Doel is om door uitwisseling van informatie te bereiken dat optimale opvoedingsondersteuning wordt geboden, zodat wordt voorkomen dat opvoedingsproblematiek escaleert en tijdig wordt doorverwezen naar geïndiceerde hulpverlening.

Het productenaanbod JGZ 0-19 jaar bestaat uit het basistakenpakket JGZ 0-19 jaar³⁹ en de landelijke Richtlijn Contactmomenten⁴⁰. Deze wettelijke taken sluiten aan bij de vijf gemeentelijke functies preventief jeugdbeleid. Binnen het basistakenpakket wordt onderscheid gemaakt tussen het uniforme en het maatwerkdeel. Het uniforme deel moet aan alle kinderen worden aangeboden. Hieronder vallen o.a. de periodieke gezondheidsonderzoeken op het consultatiebureau, in het primair en voortgezet onderwijs. De periodieke gezondheidsonderzoeken vinden plaats op cruciale momenten in de ontwikkeling van kinderen. Hierdoor kunnen gezondheids- en ontwikkelingsproblemen in een vroegtijdig stadium worden gesignaleerd, bespreekbaar gemaakt en aangepakt. Binnen het maatwerkdeel heeft de gemeente enige beleidsvrijheid in de keuze van producten en de doelgroepen. In de praktijk blijkt een scheiding tussen het uniforme en maatwerkdeel vaak niet aan te brengen. De invulling van het maatwerkdeel vindt plaats in overleg met de gemeenten. Producten die binnen het maatwerkdeel vallen zijn groepsvoorlichting, consultatiebureau vroegsignalering, observaties orthopedagoog en spreekuur motorische ontwikkeling. Het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0-19 wordt op landelijk niveau in 2007 geëvalueerd.

Beleidsdoel: het bevorderen en bewaken van gezondheid, groei en ontwikkeling van zuigelingen en peuters en jeugdigen, het signaleren van risico's en het adviseren bij opvoedvragen.

Door middel van diverse (jaarlijks terugkerend) activiteiten is er aandacht voor het tegengaan van criminaliteit, schooluitval, ongezond gedrag (alcohol-, drugs- en gokverslaving, ongezonde eetgewoontes, pesten, vandalisme, radicalisering en racisme).

Kortdurende pedagogische gezinsbegeleiding⁴¹

Door de Nieuwe Wet op de Jeugdzorg (2005) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (2006) zijn gemeenten o.m. verantwoordelijk geworden voor licht pedagogische hulpverlening. Hiertoe ontwikkelde de Jeugdgezondheidszorg in Twente op verzoek van gemeenten "Kortdurende Pedagogische Gezinsbegeleiding". Een vorm van praktisch pedagogische opvoedingsondersteuning voor gezinnen met kinderen van 0-19 jaar oud. De begeleiding vindt plaats bij gezinnen thuis en heeft tot doel om vroegtijdig een oplossing te vinden voor opvoedingsproblemen. De hulp kan worden ingezet als blijkt dat opvoedingsadviezen alleen of een opvoedcursus, onvoldoende effect hebben en de problematiek "te licht" is om in aanmerking te komen voor jeugdzorg. De hulp kan ook worden ingezet om samen met ouders beter inzicht te krijgen in de aard van de opvoedingsproblematiek, om onderbouwde verwijzing naar gespecialiseerde hulp of bureau Jeugdzorg mogelijk te maken. De hulp is kortdurend; maximaal 10 huisbezoeken. De begeleiding wordt uitgevoerd door HBO opgeleide pedagogische hulpverleners onder supervisie van een orthopedagoog. De schriftelijke eindrapportage (onderdeel van het JGZ dossier) sluit aan op de informatiebehoefte van indicatieorganen zoals bij bureau Jeugdzorg. Dit kan indicatieprocedures bespoedigen. In november 2006 ontving het project de landelijke innovatieprijs van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Kortdurende Pedagogische Gezinsbegeleiding wordt vanaf juni 2007 in de gemeente Hellendoorn uitgevoerd.

Eigen Kracht Conferentie (EKC)⁴²

De Eigen Kracht Conferentie (EKC) wordt ingezet bij problemen binnen een familie. De EKC is een werkwijze waarbij ouders en kinderen de mogelijkheid hebben om samen met de mensen die zij zelf uitkiezen, een plan te maken voor de oplossing van hun problemen. De EKC staat voor

besluitvorming, het is geen hulpverlening. De verantwoordelijkheid voor het hulplan ligt bij de familie. De hulpverlener accepteert het plan als het veilig is en wettelijk toegestaan. Daarna werken familie en verwijzer samen aan de uitvoering. Uit onderzoek is gebleken dat door een grotere gerichtheid van familie en sociaal netwerk de instroom naar de jeugdzorg wordt beperkt en de doorstroming binnen de jeugdzorg wordt versterkt. De uitgangspunten van de EKC sluiten aan op uitgangspunten van de Wet maatschappelijke ondersteuning⁴³ met betrekking tot de eigen verantwoordelijkheid van de burger en het zelf zoeken naar oplossingen voor problemen in de eigen sociale omgeving. Ook in de Wet op de Jeugdzorg ligt het accent op de draagkracht van families. Versterking van de positie van de cliënt is de kern en de hulp moet vraaggestuurd zijn. De provincie Overijssel heeft in het kader van het provinciaal jeugdbeleid financiële middelen ter beschikking gesteld om de conferenties ook daadwerkelijk te doen plaatsvinden.

Logopedie

Een goede spraak- en taalontwikkeling is van groot belang voor de ontwikkeling van een kind. Recent onderzoek⁴⁴ heeft aangetoond dat vroegtijdige ontdekking en behandeling van taalontwikkelingsstoornissen leidt tot minder problemen op het gebied van de mondelinge vaardigheid op de schoolleeftijd en daarmee tot een gunstiger prognose voor de toekomst van het kind. Op dit moment worden alle kinderen uit groep 2 door de logopedisten van onze gemeente gescreend op taal- en spraakontwikkeling. Door het inzetten van een logopediste in een eerder stadium (bijvoorbeeld op de peuterspeelzaal of kinderopvang of via de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar) kunnen risicokinderen zo vroeg mogelijk worden opgespoord en de kans op uitval worden verkleind.

Uitvoering leerplicht

Op dit gebied gebeurt veel omdat wij van mening zijn dat de leerplicht een goed instrument is om vroegtijdig problemen te signaleren, vroege interventies mogelijk te maken en waar nodig corrigerend op te treden. Wij hebben daarvoor een parttime leerplichtambtenaar in dienst, die zowel met de operationele en beleidsmatige leerplichttaken is belast, daarnaast is er beperkte administratieve ondersteuning. De operationele taken betreffen de volgende feitelijke werkzaamheden:

1. Zorgadviesteams (ZAT's)
2. Schoolbezoek
3. Huisbezoek
4. Handhavingstaak schoolverzuim
5. Overleg met de netwerkpartners
6. Regionaal overleg
7. Overleg met justitie

Zorgadviesteams (ZAT's)

De leerplichtambtenaar maakt deel uit van 2 ZAT's in het voortgezet onderwijs. In de ZAT's worden leerlingen besproken (cases) die met hun probleem niet meer enkel in de school terecht kunnen. Met andere woorden: de problematiek overstijgt de school. In de ZAT's hebben ook het Jeugdhulpteam, GGD-arts, politie en uiteraard de leerlingbegeleiders zitting. Concreet wordt bepaald in het overleg óf de leerling nadere hulp behoeft en zo ja, dan wordt aan het JHT gevraagd de leerling te zien en nader te bepalen welke traject ingeslagen moet gaan worden.

Soms worden leerlingen ook anoniem besproken indien dit gewenst wordt. Scholen hebben de regie van de ZAT's.

Schoolbezoek

Regelmatig gaat de leerplichtambtenaar naar scholen toe om actuele ontwikkelingen te bespreken, lijnen uit te zetten en gesprekken met school, ouders en leerlingen te voeren. In een aantal gevallen zal het gesprek de insteek hebben om voortijdig schooluitval te stoppen/voorkomen, anderzijds om te komen tot het vinden van een andere opleiding.

Ook wordt voorlichting gegeven over leerplicht en de rol van de leerplichtambtenaar.

Huisbezoek

Met enige regelmaat gaat de leerplichtambtenaar op huisbezoek. Op deze wijze is het voor sommige ouders makkelijker om te praten over hun zorgen aangaande hun kinderen. Daarnaast kan d.m.v. een huisbezoek vaak een algemene indruk verkregen worden.

Handhavingstaak schoolverzuim

Bij schoolverzuim van een bepaalde omvang wordt de leerplichtambtenaar ingeschakeld. Tot aan een bepaald aantal keren verzuim wordt de kwestie door en op school afgedaan. Komt de leerling boven deze omvang dan wordt de leerplichtambtenaar gevraagd een onderzoek te doen. Dat leidt bijna altijd tot een gesprek met ouders of verzorgers. In sommige gevallen wordt er een proces-verbaal opgemaakt voor overtreding van de leerplichtwet. In dit kader is de leerplichtambtenaar tevens buitengewoon opsporingsambtenaar. De handhaving van de Leerplichtwet 1969 valt en staat bij een goede registratie en verwerking. Hieromtrent worden op korte termijn nadere afspraken gemaakt met de scholen, omdat dit hier en daar duidelijk verbetering behoeft.

Overleg met netwerkpartners⁴⁵

De leerplichtambtenaar werkt samen met de partners in het netwerk jeugdhulpverlening, zoals Bureau Jeugdzorg, Politie, GGD Regio Twente, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Raad voor de Kinderbescherming, Algemeen Maatschappelijk Werk, jeugd- en jongerenwerkers, Halt, Tactus en Jeugdreclassering. Veel samenwerking, veel contacten en overleggen, sommige gepland maar ook vaak op ad hoc basis om snel tot oplossingen te komen. In 2007 is gestart met het Risico-overleg Jongeren. Dit overleg is een goede aanvulling op andere overleggen. De insteek is anders (overlast, hangjeugd) maar de linken met schoolverzuim/-uitval zijn sterk aanwezig.

Overleg met Justitie

Periodiek vindt afstemming plaats van leerplichtambtenaren uit de regio met de Officier van Justitie en de kantonrechter. Nieuwe ontwikkelingen worden daar besproken en er worden afspraken gemaakt over de processen-verbaal en regionale aanpak.

Voortijdig schoolverlaten, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en rebound-voorzieningen⁴⁶

Samen met de regio Twente worden maatregelen gerealiseerd en ontwikkeld om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Het RMC is daarbij een belangrijke partner. De inspanningen zijn vooral gericht op de educatieve (school)loopbaan van de jongere, het ervoor zorgen dat iedereen met een startkwalificatie het onderwijs verlaat. Reboundvoorzieningen (voorziening waar een jongere terecht kan als hij op zijn eigen school (tijdelijk) niet terecht kan) zijn daar onderdeel van. Leerlingen die nog leerplichtig zijn, maar niet naar school gaan, worden in het kader van leerplichtbeleid zoveel mogelijk gestimuleerd om toch weer naar school te gaan⁴⁷. Het 'zorgelement' is daarbij van belang: nagaan of het schoolverzuim te maken heeft met problemen in de sociaal-emotionele sfeer. De leerplichtambtenaren zijn onder meer betrokken bij de netwerken jeugdhulpverlening. Al een aantal jaren krijgt de handhaving van de leerplichtwet expliciet aandacht.

Naleving

Wij hechten groot belang aan het naleven van de leerplichtwet om zo een bijdrage te leveren aan het bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. In de gemeentelijke onderwijsnota "Elk kind een kans" is dit dan ook als een van de 5 speer

punten opgenomen. De volgende doelstelling wordt gehanteerd:

In 2010 is het aantal voortijdige schoolverlaters met 50% gedaald ten opzichte van het aantal in 2000⁴⁸. Deze doelstelling is gebaseerd op het convenant dat het RMC Twente heeft afgesloten met het Ministerie OC&W. Dit betekent dat in 2010 het aantal voortijdige schoolverlaters in de onze gemeente moet zijn gedaald tot 66 leerlingen⁴⁹ doordat:

1. Leerlingen minder verzuimen;
2. Minder leerlingen uitvallen bij de overstap van VMBO naar MBO;
3. Een groter aantal uitgevallen jeugdigen toch teruggeleid kan worden naar opleiding.

Leerlingenvervoer

Wij hebben op grond van diverse onderwijswetten de taak om het mogelijk te maken dat ouders/verzorgers hun kinderen naar een bepaalde school kunnen laten gaan en onder strikte wettelijk voorwaarden kan een beroep gedaan worden op bekostiging van het vervoer of kan de gemeente het leerlingenvervoer zelf organiseren en uit laten voeren.

In deze nota gaan we niet verder in op het leerlingenvervoer als zodanig, maar wij willen wel een aantal ontwikkelingen signaleren, die zich met name voordoen binnen het speciaal onderwijs. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op duale trajecten die leerlingen binnen het speciaal onderwijs volgen, theoretisch lessen vinden plaats op school en praktijklessen op de stageplek en soms op verschillende stageplekken. Ook komt het steeds meer voor dat leerlingen uit het speciaal onderwijs na schooltijd of in het weekend naar gespecialiseerde kinderopvang-voorzieningen, logeerhuizen of zorgboerderijen gaan. Wanneer wij naar deze ontwikkelingen kijken vanuit een breder maatschappelijk perspectief, dan is het goed dat er een breed en geschakeerd aanbod aan mogelijkheden beschikbaar is/ komt voor deze doelgroep van kwetsbare leerlingen. Deze ontwikkelingen kunnen

evenwel binnen het huidige leerlingenvervoer niet adequaat worden opgevangen, omdat we rekening moeten houden met reis- en schooltijden en routes niet telkens kunnen worden aangepast. Bovendien liggen vele van deze voorzieningen niet aan de geplande routes. De oplossing van de hiervoor geschetste problematiek ligt naar onze mening in meer samenwerking met andere gemeenten en samenwerking op het gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. Feitelijk zullen we in de regio Twente, maar nog beter in Overijssel naar een ander vervoersysteem toe moeten, dat meer rekening houdt met de verschillende doelgroepen en bestemmingen. Binnen het leerlingenvervoer lopen we nu aan tegen onze eigen en vaak ook financiële grenzen.

Uitkeringsgerechtigden⁵⁰

Ons streven is primair om mensen aan het werk te helpen, als middel om maatschappelijk en economisch zelfredzaam te zijn, daarom gaat werk boven uitkering. Daarbij zijn we streng, maar rechtvaardig en we spreken mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid.

We willen voorkomen dat een groep mensen en hun kinderen, die blijvend aangewezen is op een uitkering, uitgesloten wordt van maatschappelijke activiteiten. Wij vinden het belangrijk dat de doelgroep in staat blijft om hun leven op orde te krijgen of te houden.

De gemeente voert daartoe de Wet Werk en Bijstand uit en helpt wanneer dit nodig is om aansluiting bij de arbeidsmarkt te (her-)vinden. We doen dit met specifiek maatwerk, waarbij wij de gehele situatie van de betreffende inwoner in onze aanpak meenemen. Uit onze gegevens blijkt dat het aantal jeugdige werklozen in de gemeente Hellendoorn onder de 23 jaar van januari 2006 tot en met augustus 2006 gedaald is met 29% (van 64 naar 45). De geregistreerde jeugdwerkloosheid is regionaal daarna nagenoeg stabiel gebleven, ondanks de extra toestroom van schoolverlaters⁵¹ en het terug leiden van werklozen met afstand tot werk naar de arbeidsmarkt. In de gemeente Hellendoorn vielen in 2006 25 inwoners onder de 23 jaar onder de Wet Werk en Bijstand, waarvan 22 alleenstaand zijn en 3 alleenstaande ouder. 3 van de 25 zijn allochtoon.

Maatschappelijke of sociale uitsluiting

Wij achten het belangrijk om voorzieningen voor burgers op maat aan te bieden en daar waar maatschappelijke of sociale uitsluiting

dreigt te zorgen voor begeleiding (maatschappelijke opvang of schuldhulpverlening) of een geldelijke ondersteuning.

Daarom:

- zorgt de gemeente voor een goede uitvoering van de bijzondere bijstand;
- zorgt de gemeente voor een goede uitvoering en samenwerking op het gebied van de schuldhulpverlening.

Bijzondere bijstand⁵²

De gemeente Hellendoorn heeft enkele bijdrageregelingen bijzondere bijstand ingesteld om inwoners met een laag inkomen (niet meer dan 115% van het bijstandsniveau) en hun schoolgaande kinderen de mogelijkheid te geven deel te nemen aan of in aanmerking te komen voor:

- maatschappelijke activiteiten op het gebied van sport, cultuur en vorming;
- maatschappelijke activiteiten in relatie tot school;
- een bijdrage in de kosten van een aantal limitatief opgesomde duurzame gebruiksgoederen.

Het besluit beleidsregels bijdrageregelingen bijzondere bijstand bestaat uit:

- declaratiefonds (bijdrageregeling maatschappelijke participatie);
- schoolfonds (bijdrageregeling schoolgaande kinderen);
- fonds duurzame gebruiksgoederen (bijdrageregeling duurzame gebruiksgoederen).

Declaratiefonds

De hoogte van deze bijstand bedraagt maximaal € 120,00 per gezinslid per kalenderjaar.

De te declareren kosten zijn:

- Op het gebied van sport (abonnementen (ook zwembadpas), lidmaatschappen en contributies).
- Op het gebied van cultuur en maatschappelijke deelname o.a. schoolreisje, werkweek, introductieweek kinderen;
- Lidmaatschap zangkoor, toneelvereniging;
- Kosten peuterspeelzaal, Speel-o-teek;
- Cultureel jongeren pas (CJP);
- Op het gebied van vorming: muzieklessen, lidmaatschap bibliotheek en tijdschriftenabonnement.

Gebleden is dat ook met gebruikmaking van het declaratiefonds huishoudens met een laag inkomen de kosten van een lidmaatschap of de huur van een muziekinstrument vaak niet kunnen betalen. In het meerjarenperspectief 2008-211 is hiervoor extra geld uitgetrokken. Over de wijze waarop deze extra middelen worden ingezet voeren we nog overleg met het cliëntenplatform sociale zekerheid en sport en cultuur.

Schoolfonds

Ouders met schoolgaande en/of peuterspeelzaalgaande kinderen kunnen in aanmerking komen voor een financiële bijdrage (€ 75,-- voor peuterspeelzaal en basisonderwijs en € 150,-- voor vervolgonderwijs) in de kosten van maatschappelijke participatie die schoolgaande kinderen hebben. De hoogte van de bijstand wordt éénmalig verhoogd met een extra bijdrage van € 100,00 voor kinderen die in 2007 overgaan van basisonderwijs naar vervolgonderwijs.

De te declareren kosten zijn:

- Eigen bijdragen voor bijv. de peuterspeelzaal, schoolfonds, excursies, werkweek;
- Reiskosten openbaar vervoer (van huis naar school en terug);
- (Onderhoud) fiets, bromfiets of scooter;
- Sportkleding of sportschoenen;
- Schooltas;
- Lesmateriaal (denk hierbij aan boeken, kopieerkosten, gereedschap of verplichte kleding, zoals een overall of een kokschoort);
- Kosten die verbonden zijn aan computergebruik.

Fonds duurzame gebruiksgoederen

Een ouder kan per huishouden per jaar een bedrag van € 250,-- declareren voor de aanschaf van o.a. een bed, fiets en computer. Per duurzaam gebruiksgoed wordt de bijdrage ten hoogste 1 maal per 5 jaren verstrekt.

Schuldhulpverlening

Bijna 40% van de werkende jongeren onder de 25 jaar heeft een schuld van gemiddeld 900 euro. Van de jongeren die nog bij hun ouders wonen, heeft één op de drie een schuld van 750 euro. Maar als ze daarna alleen wonen, is dit aantal verdubbeld en heeft maar liefst twee op de drie jongeren een schuld van gemiddeld 1750 euro. Dit blijkt uit een onderzoek van het Nibud onder 2300 werkende jongeren tussen de 16 en 25 jaar⁵³.

Het is voor de voortgang van de begeleiding van jongeren naar scholing en werk gewenst dat er meer mogelijkheden komen om de schuldproblematiek bij individuele jongeren op te lossen. Immers wanneer de jongere betaald werk krijgt wordt er loonbeslag gelegd, waardoor de motivatie om te werken afneemt. Loonbeslag

betekent voor de werkgever extra administratieve rompslomp omdat het bedrag dat ingehouden moet worden ook steeds aan de aflossingscapaciteit moet worden aangepast. Dat motiveert werkgevers niet om voortijdig schoolverlaters met schulden in dienst te nemen.

De afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe) in Rotterdam heeft gekeken naar de achtergronden van het maken van schulden. Daaruit blijkt dat onwetendheid/onkunde het hoogste scoort (72%).

Wij willen als gemeente niet wachten en helpen om schulden te saneren. Wij willen inzetten op schuldhulppreventie. Daartoe willen we graag samenwerken met Reggesteyn en de hoogste klassen van de basisscholen en daarmee bereiken dat jongeren beter geïnformeerd worden over, budgetteren en schuldhulpverlening, en daar zo mogelijk ook de ouders bij betrekken. Voor de schooljaren 2007-2008/2008/2009 willen wij hiervoor een bedrag van € 30.000 beschikbaar stellen. Op de jongerenwebiste van de gemeente Hellendoorn www.checkheldern.nl zal informatie over de schulphulpverlening worden opgenomen.

Wat gaan we doen?

Voorlichting

Uit het oogpunt van preventie dienen (gratis) voorlichtingsbijeenkomsten op Reggesteyn (15, 16, 17 jarigen) en basisscholen (groep 8) georganiseerd te worden, met als doel om te bereiken dat jongeren beter inzicht krijgen in hun financiën, en beter nadenken voor ze hun geld uitgeven.

Op de jongerenwebiste van de gemeente Hellendoorn www.checkheldern.nl zal informatie over schulphulpverlening worden opgenomen.

Samenwerking

Wij willen de bestaande samenwerking op het gebied van integraal jeugdbeleid de komende jaren intensiveren en professionaliseren. Met de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning⁵⁴ en de taken die de gemeente heeft op de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo⁵⁵, de komst van het Centrum van Jeugd en Gezin⁵⁶ zijn er nieuwe aanknopingspunten die wij willen aangrijpen om het huidige jeugdbeleid te versterken. Wij willen ons (blijven) inzetten om de bestaande hulp- en zorgnetwerken beter te verbinden met regionale zorgorganisaties, waarbij de benodigde indicatiestel-

lingen voor hulp aan jongeren of ouders/verzorgers op een adequatere wijze kunnen worden verkregen. Wij zullen ons samen met onze partners op het gebied van integraal jeugdbeleid beraden op de huidige netwerken. Onze inzet daarbij is om tot een nog betere stroomlijning te komen van de veelheid aan activiteiten en waar mogelijk het jeugdbeleid in samenhang te brengen met andere beleidsvelden.

11. AANDACHTS- EN ACTIEPUNTEN JEUGD- BELEID

Algemeen

- Bevorderen van activiteiten die een bijdrage leveren aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen
- Aandacht voor jeugdigen die de aansluiting met de samenleving (dreigen te) missen.

Jongeren en openbaar erf

- Jeugd meer betrekken bij de ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte (kunst in de openbare ruimte, inrichting van speelvelden etc.). Dit draagt ook bij aan leefbaarheid.

Jongeren en cultuur

- Jeugd stimuleren gebruik te maken van de mogelijkheden om "iets" te doen met kunst en cultuur zoals popmuziek.

Jongeren en wijk- en buurtwerk

- Bevorderen van activiteiten voor jeugdigen in de wijk- en buurtaccommodaties.

Jongeren en sport/vrijwilligerswerk

- Sportverenigingen stimuleren en ondersteunen bij het werven en behouden van jeugdigen als vrijwilliger bij de club (trainer, coach, bestuurslid).

Jongeren en meedoen/samenleving

- Jongeren kunnen vanwege bepaalde activiteiten (zoals rondhangen) bijdragen aan gevoelens van sociale onveiligheid bij anderen. De verbetering van de relatie tussen jongeren en diverse andere doelgroepen (bijvoorbeeld buurtbewoners, ouderen, andere groepen jeugd) kan deze gevoelens van sociale onveiligheid doen verminderen.
- Jeugd betrekken: van meepraten naar overleggen en meedoen.

Onderwijskansen: Jongeren en hulp/zorg

- Realiseren van optimale ontwikkelingskansen voor jeugdigen door stimuleren van deelname aan peuterspeelzalen en tijdig opsporen en aanpakken van (taal)ontwikkelingsachterstand.

Jongeren en in- en rondkomen

- Meer aandacht voor gezinnen met kinderen die rond moeten komen van

een minimuminkomen. Specifiek gaat het dan om het creëren en actief aanbieden van mogelijkheden om te kunnen participeren in de samenleving.

- Vergroten van de (financiële) toegankelijkheid van voorzieningen op terrein van sport, kunst en cultuur voor alle jeugdigen met een accent op de groepen die nu onvoldoende bereikt worden.

Jongeren en wonen

- Jeugd stimuleren om hun wensen m.b.t. volkshuisvesting duidelijk naar voren te brengen.

Jongeren en Centrum voor Jeugd en Gezin

- De (door professionele instellingen gecreëerde) toegangen tot voorzieningen worden door jongeren onvoldoende gebruikt, hetzij doordat zij de toegang niet kennen, hetzij doordat zij niet voor die toegang kiezen. De voor jongeren logische toegangen (zoals huisarts en mentoren op school) zijn in sommige gevallen onvoldoende effectief, omdat ze niet goed aansluiten op de zorgketen.

Regie en samenwerking

- Er is onvoldoende efficiënte communicatie tussen instellingen bij complexe situaties. De afspraken over de coördinatie van zorg zijn ontoereikend.
- Er zijn veel opvoedingsvragen en opvoedingsonzekerheden bij Hellendoornse gezinnen, maar het gebruik van voorzieningen die hierop gericht zijn, is tegelijkertijd erg beperkt en informatie over de diverse mogelijkheden wordt door de ouders/verzorgers moeilijk gevonden.
- De huidige zorgketen voor preventief jeugdbeleid is – ondanks alle goede vormen van samenwerking – nog onvoldoende in staat om de doorgaande zorg- en ontwikkelingslijn te realiseren. Belangrijkste aandachtspunten zijn de aansluiting van de gemeentelijke functies voor preventief jeugdbeleid op de regionale jeugdzorg, coördinatie van zorg in complexe en/of ernstige situaties, crisisinterventie en het delen van informatie.
- Aandacht voor jeugdigen die de aansluiting met de samenleving (dreigen te) missen.
- Een ongezonde leefstijl (o.a. te weinig bewegen, ongezond eten en verkeerd gebruik van genotmiddelen/alcohol) vormt een bedreiging voor de gezondheid van de Hellendoornse jeugd.
- Realiseren van optimale ontwikkelingskansen voor jeugdigen door stimuleren van deelname aan peuterspeelzalen en tijdig opsporen en aanpakken van (taal)ontwikkelingsachterstand.
- Er zijn gezinnen die worden geconfronteerd met (diverse) risicofactoren die de ontwikkeling en opvoeding van het kind (kunnen) bedreigen.
- Jongeren ondervinden bij het meedoen aan de samenleving (= Wmo-doelstelling) hindernissen vanwege de financiële situatie van hun ouders/verzorgers of vanwege hun eigen financiële situatie en dreigen daardoor de aansluiting met de samenleving te missen.

Actiepunten

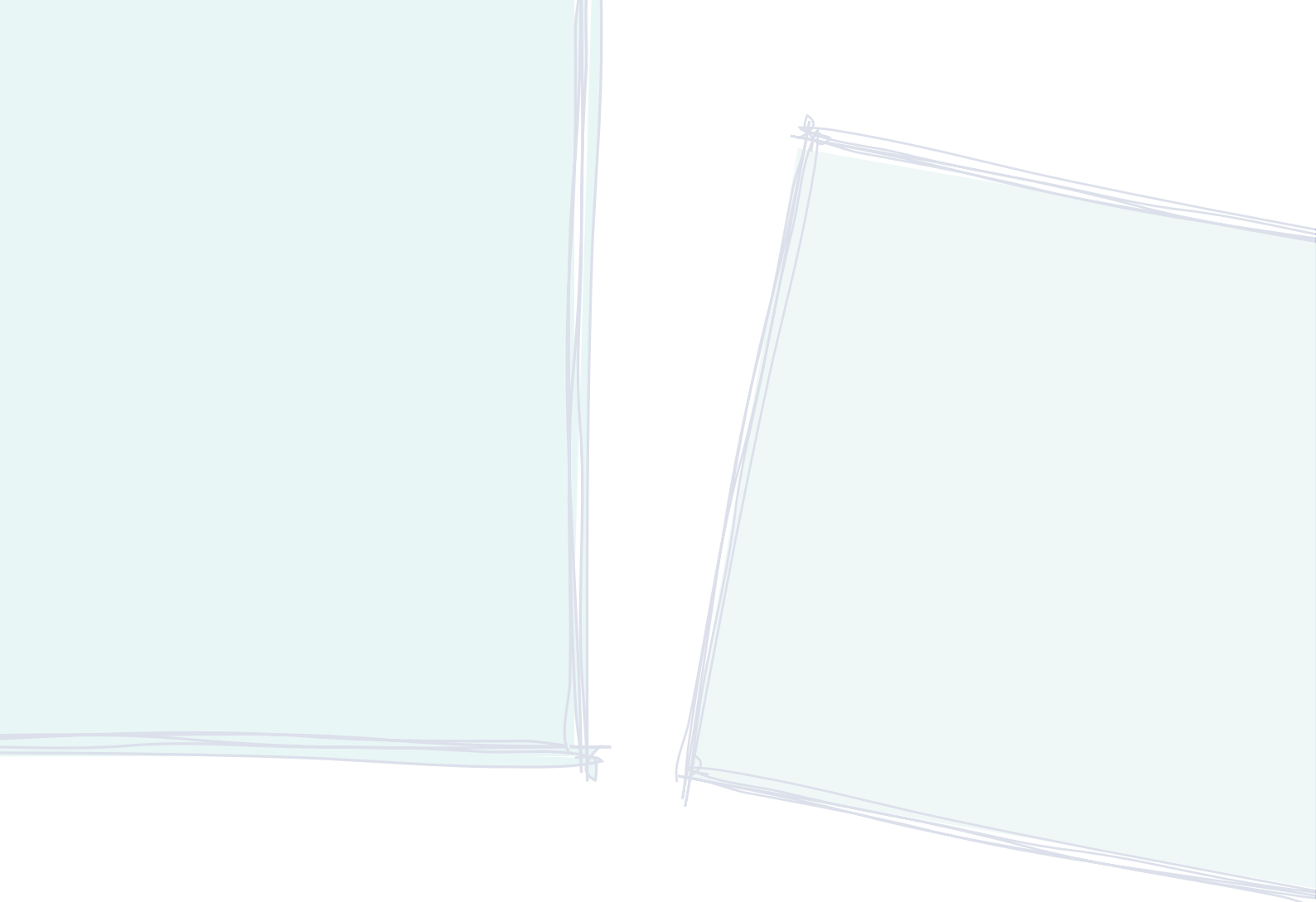
Veel actiepunten zijn benoemd in het onderwijskansenplan, sportnota, cultuurnota, nota vrijwilligerswerk. Het gaat erom zoveel mogelijk synergie tussen reguliere bestaande activiteiten en specifieke (programma-) activiteiten te bewerkstelligen.

Specifieke actiepunten

- Realisatie Centrum Jeugd en Gezin
- EKD (electronisch kinddossier)
- VIS2 (electronische verwijsindex)

Versterking van de 5 functies van lokaal preventief jeugdbeleid:

1. Informatie en advies;
2. Signalering;
3. Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden;
4. Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);
5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau.

BIJLAGEN JEUGDNOTA 2008-2012

INTEGRAAL JEUGDBELEID “DE SAMENLEVING VAN DE TOEKOMST”

INHOUDSOPGAVE.....	1
BIJLAGE 1 PERSPECTIEF JEUGDBELEID.....	2
1.1. LANDELIJK KADER.....	2
1.1.1 WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO).....	2
1.1.3 WET COLLECTIEVE PREVENTIE VOLKSGEZONDHEID (WCPV).....	2
1.1.4 NOTA “ALLE KANSSEN VOOR ALLE KINDEREN” PROGRAMMA VOOR JEUGD EN GEZIN 2007-2011.....	2
1.1.5 OPERATIE JONG, HET STURINGSADVIES ‘KOERSEN OP HET KIND’.....	3
1.1.6 ONDERWIJSACHTERSTANDENBELEID EN LOKALE EDUCATIEVE AGENDA.....	3
1.2 PROVINCIAAL KADER.....	3
1.3. LOKAAL KADER.....	3
1.3.1 SOCIALE STRUCTUURVISIE.....	3
1.3.2 HOOFDLIJNENAKKOORD “SAMEN SOCIAAL EN SOLIDE NAAR 2010”.....	4
1.3.3 RAADSBELEIDSPROGRAMMA 2006-2010.....	4
1.4 CONCLUSIE.....	4
BIJLAGE 2 GEGEVENS HELLENDOORN.....	5
2.1 DEMOGRAFISCHE GEGEVENS.....	5
2.2. EMOVO ONDERZOEK.....	5
2.3. KINDEREN IN TEL.....	6
2.4. JAARPLAN POLITIE 2007.....	6
2.5. EVALUATIE VORIGE JEUGDNOTA.....	7
2.6. JAARVERSLAG MAATSCHAPPELIJK WERK GEMEENTE HELLENDOORN 2006.....	8
BIJLAGE 3 DE REGIE; GEMEENTELIJKE ROL BIJ BESTUURLIJKE EN UITVOERENDE REGIE.....	9
3.1. INLEIDING.....	9
3.2 WAT IS REGIE?.....	9
3.3 TOEGROEIEN NAAR DE GEWENSTE REGIE.....	9
3.3.1. BESTUURLIJKE REGIE: PARTIJEN BINDEN.....	10
3.3.2. UITVOERENDE REGIE ORGANISEREN.....	10
3.4 WELKE HOUDING PAST?.....	10
3.5 CONCLUSIE.....	10
VERWIJZINGEN.....	11

BIJLAGE 1 PERSPECTIEF JEUGDBELEID

1.1. Landelijk kader

Rond jeugd zijn tal van wetten en regelingen opgesteld, die tot doel hebben het kind begeleiding, ondersteuning en bescherming te bieden aanvullend op de taken en plichten van ouders en kinderen zelf. De basis voor deze regelingen wordt gevormd door de Grondwet en door het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De wetten die het meeste invloed (kunnen) hebben op gemeentelijk jeugdbeleid komen hieronder aan de orde.

1.1.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Met de invoering van de Wmo is een nieuw wettelijk kader ontstaan waar zorg- en welzijnsactiviteiten op gemeentelijk gebied, inclusief de jeugdvoorzieningen, onder vallen.

Een belangrijke uitdaging van de Wmo is met elkaar te zoeken naar een nieuw evenwicht in maatschappelijke verantwoordelijkheden en rolverdeling tussen overheid, burgers en maatschappelijke organisaties/ ondernemingen op het gebied van welzijn, wonen en zorg.

Burgerinitiatief en benutten van eigen kracht om zaken tot stand te brengen verdienen sympathie en soms ook extra ondersteuning door maatschappelijke organisaties en/of de gemeente.

Burgers, jong en oud vormen samen de samenleving, nemen hierin deel in verschillende maatschappelijke rollen van ouder/ verzorger, leerling, buurtbewoner, sporter, verkeersdeelnemer, dragen hierin en hierbij een eigen verantwoordelijkheid. Soms hebben we tevens een rol als vrijwilliger, ondernemer of werknemer. De vele talenten en kwaliteiten geven kleur en dynamiek aan onze eigen leefwereld. Kern van de Wmo is dat de gemeente verantwoordelijk is voor het bevorderen van samenhang in het geheel van voorzieningen en ondersteunende netwerken, waardoor de individuele burger in staat is om zo volwaardig mogelijk mee te doen in de samenleving. De gemeente bevordert dat er een ondersteunend aanbod van voorzieningen beschikbaar is, waardoor burgers zo lang mogelijk kunnen meedoen of daarmee de kans krijgen om weer aansluiting te vinden bij de samenleving. Dit kan betekenen dat soms extra hulp op school nodig is, gespecialiseerde zorg of hulp bereikbaar moet zijn of anderszins oplossingen mogelijk moeten worden

gemaakt in samenwerking met anderen.

Participatie in de Wmo kan het best omschreven worden met de term “meedoen”.

De Wmo heeft betekenis voor het lokale jeugdbeleid, omdat de filosofie ook geldt voor het gemeentelijk jeugdbeleid. Prestatieveld 2 van de Wmo betreft de ‘op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden’. Opvallend is dat jeugdbeleid zich niet alleen richt op het kind of de jongere maar ook op de ouders/verzorgers, daarmee is het jeugdbeleid breder geworden en is de noodzaak om probleemsituaties integraal en vanuit verschillende invalshoeken aan te pakken wettelijk erkend.

1.1.2 Wet op de Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg is in 2005 in werking getreden. Deze wet richt zich vooral op de inrichting van de (geïndiceerde) jeugdzorg. De (geïndiceerde) jeugdzorg betreft de zorg aan ouders en kinderen met ernstige opgroei- en opvoedproblemen, die niet opgelost kunnen worden door lokale voorzieningen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg of maatschappelijk werk. Hoewel de provincies verantwoordelijk zijn voor de geïndiceerde jeugdzorg, heeft de Wet op de Jeugdzorg ook invloed op het gemeentelijk beleid en wel om twee hoofdredenen:

1. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van de aansluiting van (gemeentelijk) jeugdbeleid op de jeugdzorg. Deze aansluiting is van wezenlijk belang voor de kracht van de gehele jeugdzorgketen;
2. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van het takenpakket dat voor rekening van de gemeente komt, namelijk:
 1. Informatie en advies;
 2. Signalering;
 3. Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden;
 4. Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);
 5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau.

1.1.3 Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

Op basis van deze Wet hebben gemeenten de regie over de uitvoering van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg is bedoeld voor alle kinderen van 0 tot 19 jaar.

In Hellendoorn wordt dit pakket uitgevoerd door de thuiszorgorganisatie Thuiszorg Noord West Twente (0 tot 4 jaar) en de GGD Regio Twente (4 tot 19 jaar). De WCPV schrijft gedetailleerd voor welke concrete producten gemeenten aan moeten bieden. Dit bestaat uit het basistakenpakket, dat onderscheid maakt tussen uniforme producten (voor alle jeugdigen en overal in het land op dezelfde manier) en maatwerkproducten (afgestemd op specifieke behoeften en doelgroepen). Voor het maatwerkdeel heeft de gemeente enige beleidsvrijheid, voor het uniforme deel niet.

1.1.4 Nota “Alle kansen voor alle kinderen” programma voor jeugd en gezin 2007-2011

In de nota “Alle kansen voor alle kinderen” programma voor jeugd en gezin 2007-2011 is de ambitie van het kabinet uitgewerkt. “Een land waar kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en plezier hebben, waar ze hun steentje leren bijdragen aan de maatschappij en goed voorbereid zijn op de toekomst: kortom, waar alle kinderen een kans krijgen”¹.

Het kabinet zet haar programma uit in negen thema's:

1. Het gezin op de kaart
2. Opgroeien en opvoedingsondersteuning in de buurt
3. Jeugdcultuur: gezond en meedoen
4. Kindvriendelijke leefomgeving
5. Snelle en effectieve hulp voor jeugd en gezin
6. Aanpak kindermishandeling
7. Van school naar werk
8. Voorkomen jeugdcriminaliteit
9. Professionalisering

Het kabinet wil daartoe naar de constructie van een Centrum voor Jeugd en Gezin. De vijf functies die eerder bij paragraaf 1.1.2 zijn beschreven staan aan de basis voor de vorming van het Centrum.

Enkele punten uit deze nota zijn:

Jeugdcultuur gezond en meedoen

Gezonde leefstijl. Het aantal jongeren met een gezonde leefstijl dient in 2011 toegenomen te zijn. Het gaat hierbij om een combinatie van voldoen aan de beweegnorm, niet roken en minder alcoholgebruik.

Jeugdparticipatie

Jongeren moeten in staat zijn om mee te denken en mee te beslissen en vooral mee

te doen. Maatschappelijke stages worden als een aanvulling gezien. In 2011 dienen alle jongeren in het voortgezet onderwijs een maatschappelijke stage te verrichten.

Kindvriendelijke leefomgeving

Een kindvriendelijke leefomgeving betekent o.a. veilige wandel- en fietspaden, een schone en veilige buitenruimte, met accommodaties waarin vrijetijdsactiviteiten worden aangeboden, met een aanbod voor sport, cultuur en groen binnen ieders bereik. Als richtlijn geldt: 3% speelruimte van een plangebied "woondoeleinden".

1.1.5 Operatie JONG, het sturingsadvies 'Koersen op het Kind'

Operatie JONG is in januari 2004 gestart onder leiding van de commissaris voor jeugdbeleid Steven van Eijck om uitwerking te geven aan één van de uitgangspunten van het toenmalige kabinet: 'Kinderen en jongeren mogen niet langer tussen wal en schip terechtkomen. Kinderen die buiten de boot zijn gevallen moeten terug aan boord'.

In april 2006 heeft Steven van Eijck het eerste deel van zijn sturingsadvies 'Koersen op het kind' uitgebracht². Er zijn 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid in het sturingsadvies opgenomen, op uitvoerend en bestuurlijk niveau. De kernpunten van belang voor gemeenten, zijn:

Kind centraal

Centraal in het jeugdbeleid staan de behoeften van het kind. De uitvoering van het jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind. In de uitvoering wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen hulp. De bestuurlijke verantwoordelijkheden worden zo dicht mogelijk bij het kind en de ouders belegd.

Sluitende signaleringsketen en afstemming van zorg³

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is in iedere gemeente een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor alle jeugdigen en ouders. Op lokaal niveau worden onder verantwoordelijkheid van de wethouder de algemene en preventieve taken uitgevoerd. Belangrijke instrumenten zijn het elektronisch kinddossier en de verwijzingsindex.

Bundeling indicatiestellingen

De toeleiding naar specialistische voorzieningen moet jeugdigen en ouders zo min mogelijk belasten en zo kort mogelijk zijn. Dit vereist:

- de integratie van indicatiestellingen van onderwijs en jeugdzorg;
- dat CJG verantwoordelijk is voor de toeleiding cq. de geïntegreerde indicatiestelling;
- warme overdracht naar de gespecialiseerde zorg en/of naar het speciaal onderwijs (persoonlijke overdracht in plaats van een puur administratieve overdracht van dossiers).

1.1.6 Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda

Vanaf 1 augustus 2006 is er een nieuwe Wet Onderwijsachterstanden. Waar voorheen gemeenten verantwoordelijk waren voor de aanpak van onderwijsachterstanden door middel van bijvoorbeeld programma's voor Voor- en Voegschoolse Educatie (VVE) en de aanpak van voortijdig schoolverlaten, is deze verantwoordelijkheid

(inclusief budget) nu overgedragen aan de scholen. De gemeente blijft wel verantwoordelijk (inclusief budget) voor de voorschoolse aanpak (bijvoorbeeld VVE-scholing voor de peuterspeelzalen). Scholen zijn verantwoordelijk voor de voegschoolse aanpak (zie ook de gemeentelijke nota Lokaal onderwijsbeleid "Elk kind een kans" in de gemeente Hellendoorn voor kinderen en jeugdigen tot 23 jaar). Van gemeenten en scholen wordt verwacht dat ze vanaf 1 augustus 2007 een lokale educatieve agenda opstellen. De bedoeling van deze educatieve agenda is dat gemeenten samen met de betrokken partners een lijst van onderwerpen bespreken, waarbij ook afspraken gemaakt worden over de uitvoering en verantwoording van deze thema's. De lokale educatieve agenda gaat verder dan alleen onderwijsachterstandenbeleid. Ze kan ook onderwerpen bevatten op het gebied van de vijf gemeentelijke functies voor preventief jeugdbeleid. De thema's op de agenda zijn in drie categorieën in te delen:

1. eindverantwoordelijkheid bij scholen;
2. eindverantwoordelijkheid bij scholen en gemeenten;
3. eindverantwoordelijkheid bij gemeenten.

Met name in categorie 2 staan de onderwerpen die in het kader van (preventief) jeugdbeleid van groot belang zijn, zoals Brede School, VVE, vroegsignalering, schoolmaatschappelijk werk, zorgadvies-teams, zorg in en om de school.

1.2 Provinciaal kader

De Provincie is verantwoordelijk voor de aansturing van de geïndiceerde jeugdzorg en het Bureau Jeugdzorg. Inherent daaraan heeft zij een taak in het realiseren van de aansluiting tussen (gemeentelijk) jeugdbeleid en jeugdzorg. Dit is vastgelegd in de Wet op de Jeugdzorg. In het Provinciaal Beleidskader Jeugd heeft de Provincie Overijssel haar beleidsvisie vastgelegd. De Provincie benoemt de volgende prioriteiten voor de komende jaren in het Beleidskader Jeugdzorg Overijssel 2005-2008: Bestrijding van wachtlijsten, naar een vraaggestuurd stelsel van jeugdzorg, aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg en bestrijding jeugdcriminaliteit. Om de samenwerking met gemeenten vorm te geven, vindt er in de diverse regio's in Overijssel bestuurlijk overleg plaats tussen de gedeputeerde en de gemeenten.

1.3. Lokaal kader

1.3.1 Sociale structuurvisie

In december 2001 heeft de raad de sociale structuurvisie "Voor mensen van morgen" vastgesteld. Als wezenlijk kenmerk voor ons sociale beleid is verwoord dat "in onze geïndividualiseerde maatschappij aan onze burgers kansen worden geboden om elkaar te ontmoeten, elkaar waar nodig bij te staan, zich te ontwikkelen en te ontplooien, zich te ontspannen, te ervaren wat hen bindt en welke onderlinge verschillen kunnen worden overbrugd". Werken aan de sociale kwaliteit in onze gemeente is dan ook gericht op instandhouding en waar mogelijk versterken van de bestaande sociale verbanden en structuren.

De 8 einddoelen voor 2010 die in de sociale structuurvisie worden genoemd zijn:

1. Vijf kernen, een gemeente.
2. Een leefbare, veilige en vitale samenleving.
3. Vrijwilligers zijn onmisbaar.
4. Een zorgzame samenleving.
5. Kennis is vooruitgang.
6. Toeristische en recreatieve gemeente.

7. Ontmoeting en ontspanning in dynamisch Nijverdal.
8. Integrale en vraaggerichte werkstructuur.

Enkele speerpunten daarbij zijn:

- Handhaven en versterken basisvoorzieningenniveau kernen en wijken
- Versterken van de erkenning van vrijwilligers
- Sluitende aanpak voor kwetsbare groepen
- Sport
- Ontmoeting en ontspanning in dynamisch Nijverdal
- Gebiedsgericht werken
- Integraal en samenhangend ("schotten doorbreken")
- Resultaatgericht
- Open en betrouwbaar naar gelijkwaardige partners

1.3.2 Hoofdlijnenakkoord "Samen Sociaal en Solide naar 2010"

In 2006 is het gemeentelijk hoofdlijnenakkoord vastgesteld met als motto:

"Samen Sociaal en Solide naar 2010".

Dit coalitieakkoord kent geen uitputtende opsomming van beleidsonderwerpen, maar bevat de hoofdlijnen waarover de coalitiepartijen overeenstemming hebben bereikt. Hoofdlijnen die betrekking hebben op jongeren zijn:

- Alle burgers moeten actief kunnen meedoen aan de lokale samenleving, waarbij er bijzondere aandacht zal zijn voor de zwakkeren. De beste voorwaarden daarvoor zijn werkgelegenheid, vrijwilligerswerk, betaalbare woningen, veiligheid, ondersteuning en activering van burgers alsmede goede, betaalbare voorzieningen op tenminste het huidige niveau.
- Bij het jeugdbeleid ligt de nadruk op een integraal beleid: op zo jong mogelijke leeftijd signaleren van problemen en de netwerken beter benutten.
- Starters op de woningmarkt en ouderen krijgen bij het woonbeleid extra aandacht.

1.3.3 Raadsbeleidsprogramma 2006-2010

Het hoofdlijnenakkoord is verder uitgewerkt in het raadsbeleidsprogramma. De keuzes die de raad maakt per programma met betrekking tot jongeren worden hieronder beschreven.

Programma 4: Openbare orde en veiligheid

- We kiezen voor een aanpak waarbij het tegengaan van overlast en criminaliteit samengaat met preventieve maatregelen door te investeren in jongerenwerk.
- Het tot nu toe gevoerde nulbeleid voor coffeeshops blijft gehandhaafd.
- De gemeente zal in het veiligheidsbeleid speciale aandacht geven aan jongeren, zowel slachtoffers als daders.
- De volgende zaken zullen worden aangepakt:
 - Harddrugsbestrijding;
 - bestrijding van overlast op de plekken waar gedeald wordt;
 - intensivering van de verslavingszorg: daarbij moet niet alleen aan drugs, maar ook aan alcohol - en gokverslaving worden gedacht.

Programma 7: Onderwijs

- De gemeente onderstreept het uitgangspunt van de brede school: het bieden van goede ontwikkelingskansen voor kinderen, ook door middel van voor- en naschoolse opvang en indien nodig een scholingsprogramma voor ouders.
- De gemeente zet zich in voor het toegankelijk maken van het reguliere onderwijs voor kinderen met beperkingen.

Programma 9: Jeugd, gezin en maatschappelijke dienstverlening

- We willen investeren in de toekomst van onze jongeren en dat samen met hen doen. Zowel vorming, onderwijs, een jongerencentrum als Jongeren Ontmoetingsplekken (JOP's) zijn belangrijk.
- Het opzetten van een goed jeugdbeleid werkt preventief. Het op zo jong mogelijke leeftijd signaleren van problemen is gewenst. In dit verband moet de signaalfunctie worden versterkt en moeten netwerken beter worden benut. Een hiervoor op te stellen notitie zou de naam kunnen dragen van "Jong beginnen".
- De gemeente ziet kinderopvang als een belangrijke randvoorwaarde om werk en zorg te kunnen combineren. Kinderopvang moet voor alle groepen bereikbaar zijn. De gemeente zal kinderopvang door particulieren stimuleren.
- De gemeente moet aandacht hebben voor specifieke wensen en behoeften

van jongeren. Er wordt gestreefd naar een opvangmogelijkheid voor jongeren in het voortgezet onderwijs en de realisering van een definitieve ontmoetingsruimte voor jongeren, waar professionele ondersteuning aanwezig is. Dit alles voor en door jongeren en gedragen door jongeren.

- De gemeente zal JOP's in stand houden en met de betrokken jongeren afspraken maken over het gebruik.
- De gemeente zal overlast door hangjongeren bestrijden door een ketenaanpak waarbij ouders, gemeente, scholen, politie en justitie worden betrokken.

Programma 13: Ruimtelijke ordening en wonen

- Het realiseren van starterwoningen en woningen voor senioren krijgt de extra noodzakelijke aandacht. Om te komen tot het realiseren van extra woningen voor deze doelgroepen worden de uitkomsten van het woningbehoefte-onderzoek als uitgangspunt gehanteerd. Verder zal een maximale inspanning voor de benutting en verkrijging van de op dit terrein aanwezige instrumenten en/of financiële middelen worden gepleegd.

1.4 Conclusie

Uit de hierboven aangehaalde beleidsstukken blijkt, dat ouders/verzorgers primair verantwoordelijk zijn voor het opvoeden en opgroeien van kinderen/jongeren. Opvoeding en opgroeien gaat niet vanzelf, juist daarin en daardoor worden karakters herkend en gevormd. Iedereen komt bij het opvoeden en opgroeien voor vragen en problemen te staan, dat is tot op zekere hoogte ook normaal. Veel mensen herkennen de vraagstukken van opvoeden en opgroeien vanuit eigen of ervaringen van anderen. Daarmee is feitelijk in de directe omgeving een bron van informatie en ervaring beschikbaar om snel gerust te stellen, een luisterend oor te treffen, elkaar goede raad te geven of even te helpen. Dat is de eigen kracht van de eigen omgeving of sociaal verband, waarvan we allemaal deel uitmaken. Daarbij is het belangrijk om terug te kunnen vallen op de deskundigheid van het consultatiebureau, de jeugdgezondheids-verpleegkundige, de huisarts, de peuterspeelzaalleidster, medewerkers van de kinderopvang, de leerkracht op school, mentoren binnen het voortgezet onderwijs, straathoekwerker of gespecialiseerde hulpverleners. Wanneer het echt noodzakelijk is, zal ondersteuning en zorg beschikbaar moeten zijn, zeker wanneer het

BIJLAGE 2

GEGEVENS HELLENDOORN

gaat om kwetsbare mensen die hierop zijn aangewezen.

Versterken van eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, niet alleen van het individu, maar ook van zijn/haar omgeving (sociale samenhang, wijken en buurten) streven wij na en willen wij helpen bevorderen.

De door de raad vastgestelde sociale structuurvisie in 2001 biedt nog steeds een uitstekend vertrekpunt voor het gemeentelijk beleid omdat de destijds gepresenteerde visie nog geheel actueel is en geheel aansluit bij de landelijke beleidsnota's en wetgeving zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning. Laatstgenoemde wet biedt ons met de prestatievelden 7, 8 en 9 nieuwe aanknopingspunten om het huidige jeugdbeleid te versterken door onze bestaande hulp- en zorgnetwerken beter te verbinden met regionale zorgorganisaties, waarbij de benodigde indicatiestellingen voor hulp aan jongeren of ouders/verzorgers op een adequatere wijze kunnen worden verkregen.

Met de komst van nieuwe wetten is/wordt een verandering bewerkstelligd in de verdeling en uitoefening van taken en verantwoordelijkheden tussen de spelers in het maatschappelijk middenveld en de gemeente. De maatschappelijke organisaties, zoals het onderwijsveld, de thuiszorg, de schoolbegeleiding en woningcorporaties hebben meer autonomie en daarmee andere verantwoordelijkheden gekregen. De gemeente merkt dit doordat geldstromen zijn verschoven van gemeente naar maatschappelijke organisaties. Daarmee is de positie van de gemeente ten opzichte van de maatschappelijke organisaties ook veranderd. Als gemeente zullen wij ons moeten beraden op deze nieuwe positie en onze rol van regisseur van het lokaal jeugdbeleid op een andere wijze tot uitwerking moeten brengen. Daar waar we als gemeente tevens subsidiënt zijn van een maatschappelijke organisatie zullen we ook daarin een andere rol moeten zoeken door de maatschappelijke vraag te formuleren en het werk aan de beste maatschappelijke ondernemer gaan gunnen. We zullen deze nieuwe werkwijze langzamerhand gaan invoeren door voor een aantal basistaken te gaan werken met budgetsubsidie (bijvoorbeeld voor de ondersteuning van lokale vrijwilligersorganisaties) en daarnaast met projectsubsidies voor specifieke taken/opdrachten.

2.1 Demografische gegevens

Onder jeugd wordt verstaan: 0 tot en met 23 jarigen. De meest gehanteerde

leeftijdscategorieën (zo ingedeeld vanwege de overgangsmomenten binnen het onderwijssysteem) zijn:

- 0 tot en met 3 jaar (voorschoolse periode)
- 4 tot en met 11 jaar (basisschool)
- 12 tot en met 17 jaar (voorgezet onderwijs)
- 18 tot en met 23 jaar (startkwalificatie; vervolgonderwijs of werk)

Onderstaande tabellen geven inzicht in het aantal jeugdigen per categorie en ten opzichte van de gehele bevolking.

Leeftijd	Aantal
0-3	1909
4-11	3484
12-17	2775
18-23	2101
Totaal	10269

Tabel: Jeugdigen in gemeente Hellendoorn tot 23 jaar naar leeftijd per 1-1-2006

Leeftijd	Percentage
0-3	19%
4-11	34%
12-17	27%
18-23	20%

Tabel: Percentage jeugdigen in gemeente Hellendoorn tot 23 jaar per 1-1-2006

Leeftijd	Percentage
0-3	5,3%
4-11	9,6%
12-17	7,7%
18-23	5,8%
23 en ouder	71,6%

Tabel: Percentage jeugdigen in gemeente Hellendoorn t.o.v. totale bevolking per 1-1-2006

2.2. EMOVO onderzoek

In het schooljaar 2003/2004 is door de GGD Regio Twente in Overijssel een onderzoek uitgevoerd naar de gezondheidstoestand van jongeren uit klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. De jongeren hebben via de computer een uitgebreide vragenlijst ingevuld.

Het aantal leerlingen in de onderzoeksgroep in Hellendoorn was met 117 leerlingen – waarvan een groter aantal jongens - gering. Dit kan met name waar het een subcategorie betreft (b.v. leerlingen met seksuele ervaring) leiden tot zeer kleine aantallen. Het aantal

allochtonen was kleiner dan de onderzoeksgroep in Twente en Oost NL. Hellendoorn wijkt niet veel van af van de regio's Twente en Oost NL. Het betreft de volgende items.

Minder leerlingen uit Hellendoorn :

- hebben ziekten/aandoeningen, gebruiken medicijnen op doktersvoorschrift, zijn psychisch ongezond, gaan per fiets naar school*, bewegen minder dan 7 uur, vrijen wel eens zonder condoom.

Meer leerlingen:

- drinken op weekenddagen meer dan 5 glazen alcohol.

De leerlingen gaven daarnaast aan dat ze in de eerste plaats behoefte hebben aan een skatebaan en een hangplek.

In onderstaande tabel wordt het genotmiddelen gebruik onder de jongeren weergegeven in vergelijking met de Regio Twente en Oost Nederland.

Genotmiddelengebruik	Hellendoorn	Regio Twente	Oost Nederland
Regelmatig roken	14%	16%	15%
Drinkt weleens alcohol	72%	74%	72%
Drinkt op weekenddagen 5 glazen of meer per keer	35%	29%	24%
Weleens dronken/aangeschoten geweest	51%	48%	48%
Dronken/aangeschoten geweest in voorgaande maand	275	24%	24%
Recent hash of wiet gebruikt	9%	6%	8%
Recent harddrugs gebruikt	2%	2%	3%

Tabel: genotmiddelengebruik leerlingen voortgezet onderwijs in vergelijking met regio Twente en Oost nl (bron EMOVO 2003)

2.3. Kinderen in Tel

Kinderen in Tel biedt een kwantitatief portret van kinderen in Nederland. Het laat zien voor alle gemeenten in Nederland hoe het is gesteld met het welzijn van kinderen en in welke omstandigheden zij verkeren. In de volgende tabel wordt weergegeven hoe het is gesteld met de gemeente Hellendoorn.

Indicator	landelijk	provincie Overijssel	gemeente Hellendoorn
kindersterfte per 100.000 (1-14)	17,4	20,44	16,03
Promillage zuigelingensterfte (0-1)	3,9	4,04	8,57
% met delict voor rechter (0-17)	3,25	2,71	2,46
% werkloze jongeren (16-24)	2,64	2,63	2,01
% kk in instituties (0-17)	0,31	0,33	0,09
% kk in achterstandswijken (0-17)	15,94	14,61	3
% kk in uitkeringsgezin (0-17)	6,71	4,97	1,58
% melding mishandelde kk (0-19)	0,26	0,25	0,2
% relatief verzuim (4-17)	24,82	23,06	19,51
% achterstandsleerlingen (4-12)	1,52	1,1	0,35
speelruimte (kk per hectare/10)	5,5	6,3	6,53
tiernmoeders (15-19)	1,04	1	0,09

Tabel: gegevens gegevens Kinderen in Tel 2006 gemeente Hellendoorn, p.229 en 349

In de ranglijst van slechtste naar beste gemeente staat de gemeente Hellendoorn op plaats 281 van 467.

2.4. Jaarplan politie 2007

In het jaarplan van de politie Twente afdeling Hellendoorn zijn gegevens opgenomen met betrekking tot de overlast van de jeugd en vernielingen.

Jeugdoverlast

In totaal werden tot 1 december 2006 136 meldingen aangaande overlast jeugd ontvangen. De meeste meldingen hadden betrekking op overlastsituaties in de wijk Groot Lochter, de Blokken en in het centrum van Nijverdal. Daar waar mogelijk werden de betrokken jeugdigen bekeurd voor het gebruik van alcoholhoudende drank op de openbare weg danwel het veroorzaken van andere overlast in de vorm van geluid of baldadigheid. Bij gebruik van alcoholhoudende drank door jeugdigen werd overgegaan tot inbeslagname van de drank.

	2002	2003	2004	2005	Doel 2006	T/m nov. 2006	Doel 2007
Meldingen	99	100	126	136	115	136	120

Tabel: meldingen jeugdoverlast in gemeente Hellendoorn bij politie Twente.

De burgers worden gestimuleerd overlast van jeugd te melden bij de politie. De toename van het aantal meldingen dient dan ook in die zin positief te worden uitgelegd. De burgers zullen daarnaast worden gestimuleerd deze meldingen direct te doen op het moment dat de overlast wordt gesignaleerd dan wel meteen daarna. Het komt nu nog teveel voor dat de meldingen pas de volgende dag binnenkomen.

Naast de preventieve maatregelen waarin de politie een deelnemende partij is (zie hfst 9), neemt de politie een aantal repressieve maatregelen. Repressief politieoptreden blijft noodzakelijk en gebeurt dan ook. In 2006 is door de politie een vervolg gegeven aan het project voor het centrum van Nijverdal om de overlast tegen te gaan. Door duidelijk zichtbaar aanwezig te zijn, de jeugdigen aan te spreken op hun gedrag en – indien nodig – te bekeuren, dient het aanzienlijk rustiger te worden in het centrum.

Ook is de Officier van Justitie erbij betrokken om de strafrechtelijke aanpak van jongeren specifiekere toe te kunnen spitsen op de problematiek van individuele jongeren. Dit heeft ertoe geleid dat in 2006 twee jongeren in justitiële trajecten (als de "Twents Omslag") zijn terechtgekomen dan wel - na herhaaldelijke overtredingen - daar alsnog voor in aanmerking komen. Ook hebben enkele jongeren tijdelijke verblijfsverboden opgelegd gekregen voor het centrum. Bovenstaande lijn wordt ook in 2008 voortgezet.

Vanuit de politie zal eveneens worden aangesloten bij het regionale politiebeleid, waarbij strenger zal worden opgetreden tegen 16-minners bij openbare dronkenschap. Verwacht wordt dat het aantal vernielingen daardoor ook zal afnemen.

Vernielingen/overlast

In totaal werden in 2006 tot december 311 aangiften opgenomen met betrekking tot vernielingen. In de meeste gevallen werden deze gepleegd door jeugdige personen, terugkerend van uitgaansgelegenheden.

	2002	2003	2004	2005	Doel 2006	T/m nov 2006	Ex-tra-politie	Doel 2007
Gepleegd	172	185	226	219	190	311	340	315
Verdachten	54	39	30	57		28		

Tabel: meldingen vernielingen in gemeente Hellendoorn bij politie Twente.

Door specifiek aandacht voor jeugdige personen en door zichtbare aanwezigheid van politie wordt geprobeerd het aantal vernielingen/ overlast tijdens de uitgaansuren tegen te gaan. Ondanks het verdubbelen van het toezicht, uitgevoerd zowel in uniform als in burger, kon niet worden voorkomen dat het aantal vernielingen aanzienlijk is gestegen. De meeste vernielingen vonden plaats op de aanvoerroutes van discogangers vanuit de richtingen Rijssen en Ommen. Straatmeubilair en tuininterieur moesten het vaak ontgelden.

Met de disco-uitbater in Rijssen is de afspraak gemaakt dat, indien de dader bekend is, deze persoon een toegangsverbod krijgt.

Voorts worden van politiezijde de jeugdigen in de betreffende leeftijdsgroepen bewust gemaakt van de gevolgen van deze vernielingen/overlast. Dit gebeurt in gesprekken met ouders en op scholen (zie schooladoptieplan hfst. 6) De mogelijkheid zal worden bekeken of hierbij verenigingen kunnen worden betrokken.

Districtelijke doelen die in het jaarplan van de politie worden vermeld m.b.t. jeugd/jongeren zijn de volgende:

- De afdeling dient de jeugdgroepen te bepalen en de belangrijkste sleutelfiguren vast te leggen;
- De afdeling dient de groepstypologie te bepalen;
- De afdeling dient een plan van aanpak op te stellen ten aanzien van de groepen;
- De afdeling dient afspraken te maken met de groepen en sleutelpersonen en deze vast te leggen.

Activiteiten jeugdagent

O.a. samenwerking gemeente-politie-jongerenwerk in Centraal Meldpunt Jongeren/ Jongeren in Beeld (via jongerenwerkoverleg) en risicojongerenoverleg.

Doel:

Het terugdringen en voorkomen van jongerenoverlast, d.m.v.:

- het verkrijgen van inzicht in de samenstelling en problematiek van (hanggroep)-jongeren, waaronder overlastgevend jeugdigen;
- het komen tot een integrale aanpak van overlastgevend jeugdigen;
- onderhouden van regelmatige contacten met de scholen voor het middelbaar onderwijs (op de manier van de wijkagent op de basisscholen);
- het onderhouden van contacten met ouders van overlast veroorzakende jongeren;

oorzakende jongeren;

- vanaf 1 januari 2007 is het aantal jeugdagenten voor de gemeente Hellendoorn verhoogd van 2 naar 3 personen. Zij worden 1 dag per week gepland voor het verrichten van uitsluitend werkzaamheden in het kader van de jeugd.

Huiselijk Geweld

In 2006 hebben 75 incidenten plaatsgevonden binnen de huiselijke sfeer die vallen derhalve onder de titel "huiselijk geweld" waaraan een apart protocol en manier van afhandelen is gekoppeld. Van deze zaken werden 15 aangiften opgenomen en waren er 12 ambts-halve vervolgbaar. Derhalve werden 27 verdachten geregistreerd.

2.5. Evaluatie vorige jeugdnota

In juni 1997 heeft de gemeenteraad de Startnotitie Integraal Jeugdbeleid vastgesteld. Inhoudelijk werd de nadruk gelegd op preventie. Getracht werd te voorkomen dat het mis gaat met kinderen. Een en ander werd integraal georganiseerd. Dit betekent dat vanuit één gemeenschappelijke visie een samenhangend aanbod aan voorzieningen werd nagestreefd, dat aansloot bij de behoeften van de jeugd. De gemeente had hierbij de regisseursrol opgepakt. In de nota werden een 17-tal maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen en de evaluatie daarvan wordt hieronder opgesomd:

1. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als regisseur van het lokaal preventief jeugdbeleid door het initiatief te nemen tot beleidsontwikkelingen en het bijeen brengen van de partners die een rol kunnen spelen bij de uitvoering van het beleid. Conclusie: De twee jeugdnetwerken die al bestonden in 1997 zijn volgens het KANS-model in 1998/1999 geherstructureerd. Het KANS-netwerk heeft een platform dat op beleidsniveau de grote lijnen neerzet en een uitvoeringsnetwerk dat bottom-up voeding geeft aan het beleidsnetwerk. In het KANS-netwerk hebben de navolgende organisatie zitting; jongerenwerk, politie, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, bureau jeugdzorg, Stichting De Welle, basis- en voortgezet onderwijs en de gemeente.
2. In haar relatie naar lokale en regionale voorzieningen voor jeugdigen zal de gemeente bevorderen dat nadruk zal worden gelegd op preventie van achterstand, ontwikkelingsstoornissen of uitval. Conclusie: In de verschillende onderwijskansenplannen is dit aan de orde gekomen.
3. Geconstateerd wordt dat de bestaande voorzieningen voor de jeugd in het algemeen op een redelijk niveau staan. De gemeente spant zich in om het niveau van de voorzieningen, die direct of indirect door de gemeente in stand gehouden worden, te handhaven en daar waar mogelijk te verbeteren. Conclusie: Het niveau van de speelplaatsen, peuterspeelzalen, scholen, sportvoorzieningen, de bibliotheken en muziekschool heeft continu aandacht van de gemeente. Er is in de afgelopen jaren bijvoorbeeld gewerkt aan speelplaatsen, sportvoorzieningen, de kwaliteit van het onderwijs en een verdere professionalisering van het peuterspeelzaalwerk.
4. Een collegelid blijft coördinerend portefeuillehouder jeugdbeleid. Vanuit deze portefeuille wordt het brede gemeentelijk beleid getoetst aan de doelstellingen van het jeugdbeleid. Conclusie: Een van de collegeleden heeft jeugdbeleid in portefeuille.
5. Jaarlijks zal een themamiddag van het College van Burgemeester en Wethouders in het teken staan van de vorderingen binnen het jeugdbeleid. Conclusie: Er is met enige

- regelmaat een notitie in het college besproken, waarin werd ingegaan op jeugdbeleid.
6. Jaarlijks wil de gemeente de vorderingen van het jeugdbeleid en de samenwerking tussen politie en gemeente evalueren. Conclusie: Op beleidsniveau is er regelmatig contact om afstemming te waarborgen. Daarnaast vind er wekelijks overleg plaats op uitvoeringsniveau (jeugdagent, jongerenwerk).
 7. De gemeente zet zich in om het drugsgebruik onder jongeren terug te dringen. Conclusie: Op sommige basisscholen is het schooladoptieplan uitgevoerd. O.a. het onderwerp drugs komt aan bod. Op Reggesteyn vond voor de schooljaren 2004-2005, 2005-2006 en 2006-2007 bij de onderbouw van VMBO, HAVO, en Atheneum en de bovenbouw van het VMBO, gerichte voorlichting plaats over genotsmiddelen, gokken en veel voorkomende criminaliteit.
 8. De verslavingsproblematiek wordt, in samenwerking met de betrokken instellingen, opgepakt in het Breed Overleg Verslavingszorg. Conclusie: Het overleg is een paar maal bijeen geweest in 1997 en 1998. Gebleken is dat het overleg weinig toegevoegde waarde had, aangezien bij verschillende overlegsituaties de verslavingszorg op de agenda staat.
 9. Bij de besluitvorming over maatregelen of projectsubsidies die effecten hebben voor jeugdigen, zal aandacht worden besteed aan het aspect participatie. Conclusie: In overleg met de jongerenwerker is geprobeerd in 1998 jongerenparticipatie een meer structureel karakter te geven.⁴ Een eerste inventarisatie leverde niet de gewenste resultaten op. Op 5 november 2007 is een jongerenwebsite (www.checkheldern.nl) gelanceerd. Op 20 november 2004 is er een jongerenraad geïnstalleerd. Zij hebben als doel gevraagd en ongevraagd advies in te dienen over onderwerpen die jongeren in de leeftijdscategorie 12-25 aangaan.
 10. Daar waar nodig, bevordert de gemeente een positieve beeldvorming rond jongeren. Conclusie: De gemeente stimuleert diverse projecten om jongeren in een positief daglicht te plaatsen. Activiteiten die de gemeente o.a. stimuleert zijn de maatschappelijke stages, de campagne Omzien en de vrijwilligersprijs voor de jonge vrijwilliger.
 11. De gemeente neemt het initiatief om in samenwerking met de provincie en SJT voor een overbruggingsperiode van twee jaar te voorzien in de functie ambulante jeugdhulpverlening in Hellendoorn. Conclusie: In april 1998 zijn een ambulant jeugdhulpverlener en een jongeren informatiepuntmedewerker aangesteld voor beperkte periode. Op dit moment vervult het Algemeen Maatschappelijk Werk de relatie naar Bureau Jeugdzorg.
 12. De gemeente zal bevorderen dat op zo kort mogelijke termijn een nevenvestiging van het Bureau Jeugdzorg Overijssel in Nijverdal wordt gevestigd. Conclusie: Bureau Jeugdzorg is via het Algemeen Maatschappelijk Werk te bereiken.
 13. De gemeente stelt, bij wijze van proef, voor minimaal twee jaar een ambulant jongerenwerker voor 28 uur per week aangesteld. De jongerenwerken heeft in de eerste twee jaar contacten gelegd met jongeren in de Blokken, Groot Lochter, Prinsessewijk, Kruidenwijk en Hellendoorn. Daarnaast werd er een overleg opgestart tussen groepen jongeren en de jeugdsozen. De jongerenwerker neemt deel aan diverse overlegsituaties.
 14. De gemeente start een overleg met de woningbouwverenigingen om goedkope huisvesting voor jongeren, bijvoorbeeld in de vorm van kamers, te realiseren. Conclusie: Er is een bestuurlijk kwartaaloverleg gestart waarin de gemeente en woningstichting Hellendoorn de huisvesting bespreken. Daarnaast is er wekelijks ambtelijk contact met de woningstichting. Pas vanaf 2004 (na het eerste woningbehoefteonderzoek) werd concreet gesproken over doelgroepen, waaronder jongeren. Daarvoor waren de totale aantallen huurzoekenden de leidraad.
 15. Gemeentelijke financiële middelen worden ingezet om niet-verenigingsgebonden sportactiviteiten te organiseren, waar mogelijk in samenwerking met sportverenigingen. Conclusie: In het kader van de breedteport, bos-projecten en andere stimuleringsactiviteiten is en wordt hieraan volop aandacht besteed.
 16. De gemeente zal bevorderen dat wijk- en plaatselijk belangenverenigingen zich meer openstellen voor de jeugd. Conclusie: In de afgelopen 10 jaar hebben diverse wijk- en buurtverenigingen activiteiten georganiseerd voor jongeren. Met name de oudere jeugd liet het bij deze activiteiten afweten, waardoor het huidige activiteitenaanbod meer gericht is op de jongere jeugd (bijv. kinderbingo, disco en dauwtrappen).
 17. De gemeente zal de noodzakelijke stappen zetten om te komen tot een lokale samenwerkingsstructuur met alle relevante voorzieningen op het terrein van jeugdbeleid. Conclusie: Kansnetwerk vervult deze functie. Hierin is onderscheid gemaakt tussen beleid en uitvoering. Alle disciplines zijn hierin vertegenwoordigd.

2.6. Jaarverslag Maatschappelijk Werk Gemeente Hellendoorn 2006

In het jaarverslag van het Maatschappelijk Werk 2006 wordt de volgende ontwikkeling geschetst:

“Zeker is het hier op zijn plaats ook te benoemen de stijgende hulpvraag bij Bureau Jeugdzorg Overijssel en Maatschappelijk Werk als gevolg van toenemende problematiek bij jongeren”

Deze problemen worden zichtbaar vanuit signalen als:

- Relatieproblemen tussen ouders en kinderen en opvoedingsvragen van ouders
- Problemen in de omgang met leerkrachten
- Relatieproblemen tussen ouders
- Jongeren en financiële problemen
- Verslaving, alcoholisme, geweld, verwaarlozing
- Loverboyproblematiek

Wij zien de maatschappelijke ontwikkelingen vertaald in:

- Een toenemende vraag naar opvoedingsondersteuning; dit betreft zowel jonge kinderen als ook kinderen in de leeftijd 12 tot 18 jaar. Ook leerkrachten geven in toenemende mate aan meer en meer moeite te hebben met de aanpak van gedragsmatige problematiek.
- Een toenemende vraag naar schuldhulpverlening en budgetbegeleiding. Het zelfstandig omgaan met financiële middelen blijkt niet alleen voor jongeren een steeds groter wordend vraagstuk, maar ook voor ouderen. Deze vragen komen zeker niet alleen voort uit situaties waarbij sprake is van een uitkering.
- Relatieproblematiek. Veel cliënten hebben vragen over de wijze waarop

vaste, vaak negatieve, patronen in relaties doorbroken kunnen worden en omgezet in een positieve manier van met elkaar communiceren

- Drankmisbruik door jongeren. Deze, overigens landelijke tendens, is helaas ook aan Hellendoorn niet voorbij gegaan. Er wordt steeds vaker en meer gedronken door jongeren en ook op steeds jongere leeftijd vindt de kennismaking met alcohol plaats.

In ieder geval wordt duidelijk dat bovengenoemde tendenties en ontwikkelingen zullen leiden tot een groter beroep op het Algemeen Maatschappelijk Werk in de toekomst”⁵.

In het jaarverslag wordt verder geconcludeerd dat de hulpvraag van kinderen uit de 12- groep duidelijk aan het toenemen is. Dit komt naar voren binnen het jeugdhulpteam. Het team bemerkt dat dit zich vooral manifesteert in toename van seksueel misbruik van kinderen. Daarnaast ervaart het jeugdhulpteam dat er steeds meer vragen zijn op het gebied van opvoeding. Ouders lijken meer en meer moeite te hebben bij het stellen van grenzen en willen daar vaker ondersteuning in. Daarnaast lijken er ook steeds vaker conflicten te ontstaan tussen scholen en ouders.

Activiteiten

Het maatschappelijk werk biedt in samenwerking met de GGD Regio Twente de cursus “opvoeden zo”⁶aan. Het is merkbaar dat er een toenemende belangstelling is voor deze cursus bij ouders.

In 2006 is met veel succes een sociale vaardigheidstraining gegeven voor pubers.

Een nieuw product is de cursus “Kinderen van gescheiden ouders” een cursus voor kinderen om te leren de scheiding van hun ouders een plek te geven en emotionele schade tot een minimum te beperken.

Signalering

In toenemende mate vormt huisvesting een probleem. Er zijn structureel te weinig woningen beschikbaar. Vooral daar waar het gaat om speciale doelgroepen zoals jongerenhuisvesting. Het overleg met de woningstichting is goed, maar door krapte is er vaak weinig mogelijk.

Er is een toenemende vraag van jongeren (14-21 jaar) aan het AMW op het gebied van hulpverlening. Dit is mede veroorzaakt door de taakverschuiving binnen Bureau Jeugdzorg Overijssel.

De vraag naar schuldhulpverlening neemt met rasse schreden toe. Een complicerende factor is de lange wachtlijst bij de Stadbank Oost Nederland. Het aantal jongeren met vaak al grote schulden neemt sterk toe en doen daarvoor steeds vaker een beroep op het AMW.

BIJLAGE 3 DE REGIE; GEMEENTELIJKE ROL BIJ BESTUURLIJKE EN UITVOERENDE REGIE

3.1. Inleiding

Met de introductie van de Wet op de Jeugdzorg, de Wmo en (vooral) Operatie Jong krijgt de gemeente de rol van regisseur van het preventieve jeugdbeleid. De zwaardere regierol voor gemeenten vloeit voort uit de aanbevelingen van met name Operatie JONG.

Hoe dan ook, de gemeente zal een duidelijke regierol moeten kiezen en stappen moeten ondernemen om deze regierol (verder) vorm te geven. Het betreft hier vooral regie die nodig is in het kader van preventief jeugdbeleid. Maar als voor het specifieke, relatief ‘lastig’ te regisseren onderdeel ‘preventief jeugdbeleid’ de regie goed is geregeld, werkt deze werkwijze vanzelfsprekend ook voor het algemene jeugdbeleid.

3.2 Wat is regie?

Er zijn vier lagen te onderscheiden in de jeugdketen als het gaat om regie:

1. Omgeving (toezichthouders, beleidsmakers, onderzoeksinstituten etc.)
2. Bestuurlijk niveau (gemeenten, toezichthouders, financiers)
3. Instellingsniveau
4. Uitvoerend niveau

De ketenpartners bevinden zich op het snijvlak van bestuurlijk en uitvoerend niveau en de medewerkers van de instellingen bevinden zich op het uitvoerend niveau.

- Bestuurlijk niveau: het niveau waarop partijen zich committeren aan de doelen van de samenwerking, de wijze waarop deze bereikt gaan worden en de bijdrage van elke partij daarin. Bestuurlijke regie is gericht op het committeren van de relevante partijen aan de doelen en werkwijze van de beoogde samenwerking en de bijdrage van elke partij daarin. Het gaat hier om het regisseren van het toneel waarop besturen en/of management van uitvoerende partners, financiers en indien nodig toezichthouders zich verbinden aan gezamenlijke maatschappelijke ambities.
- Instellingsniveau: dit is het niveau waar de bestuurlijke afspraken worden doorvertaald in de interne organisatie, opdat de ruimte voor samenwerking door de professionele partners ook wordt verankerd in de dagelijkse werkzaamheden. Het is belangrijk dat er ook daadwerkelijk wordt gestuurd op goede participatie van de professionals in de keten, waarbij het middenmanagement een belangrijke rol speelt.
- Uitvoerend niveau: het uitvoerend niveau betreft het niveau van de professional die op casusniveau werkt aan signalering, beoordeling of hulp- of zorgverlening aan kind, jongere of gezin. Uitvoerende regie is gericht op (duurzame) afstemming tussen professionals die aan hetzelfde kind werken.

3.3 Toegroeien naar de gewenste regie

De volgende begrippen zijn hierbij van groot belang:

Regie: semi-autonome partijen gericht kunnen beïnvloeden, zonder (doorslaggevende) hiërarchische of economische middelen.

Bestuurlijke regie: partijen committeren aan doelen en ze aan kunnen spreken op hun toegezegde bijdrage; zorgen dat de verantwoordelijkheid voor alle schakels in de jeugdketen (het systeem)

eenduidig is gedekt.

Bestuurlijke doorzettingsmacht: bepalen hoe te handelen wanneer bestuurlijke regie niet tot resultaat leidt.

Uitvoerende regie: afstemming organiseren tussen de mensen die met het kind/de jongere werken, zodat de keten sluitend is voor elk kind dat in de keten terecht komt. De keten is sluitend wanneer voor iedere handeling/beslissing in de keten een professional verantwoordelijk is en dat die professional op deze verantwoordelijkheid wordt aangesproken; dat er sprake is van een goede overdracht tussen de schakels, dat voor die overdracht steeds een professional verantwoordelijk is en daarop kan worden aangesproken.

Noodprocedure: handelen in een situatie waarin voor een kind toch gaten in de keten dreigen te ontstaan, aangezien niemand de verantwoordelijkheid neemt, er geen consensus is en/of geen capaciteit beschikbaar voor de gewenste interventie.

Dit zijn niet alleen begrippen, het zijn in feite ook de opdrachten die een gemeente moet waarmaken.

Wat is hiervoor nodig:

1. Interne regie: commitment in de eigen gemeentelijke organisatie realiseren;
2. Bestuurlijke regie voeren: relevante partijen committeren aan een gezamenlijke missie;
3. Uitvoerende regie organiseren: zorgen dat het werkt;
4. Vervolgens het doorontwikkelen en verbeteren van de keten.

3.3.1. Bestuurlijke regie: partijen binden

Bij dit onderdeel zijn twee essentiële onderdelen te onderscheiden:

1. Binden van partijen aan een gezamenlijke ambitie;
2. Bestuurlijke afspraken maken: partijen binden aan een duidelijke bijdrage aan het realiseren van de ambitie.

Ad 1: Binden aan een gezamenlijke ambitie

Hiervoor kan de gemeente expliciete instrumenten gebruiken, zoals subsidievoorwaarden, of impliciete, zoals het binden via de gezamenlijk gevoelde maatschappelijke urgentie, via de maatschappelijke opdracht of via een wederzijds belang.

Het commitment dat uiteindelijk is bereikt, moet vervolgens expliciet gemaakt worden. Dit kan bijvoorbeeld door het gezamenlijk onderschrijven van een intentieverklaring en het 'materieel' maken van een dergelijk convenant met de instelling van 'sturend

orgaan', waarin de partners met een rol in de uitvoering op bestuurs- of directieniveau zitting nemen ('stuurgroep', 'regiegroep' of 'beleidsgroep'). Een dergelijk orgaan staat veelal onder voorzitterschap van de wethouder en kent de volgende functies:

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en het functioneren van de samenwerking;
- Gremium waar de partijen elkaar aanspreken op hun commitment;
- 'Hoogste sport op de escalatieladder', waar casuïstiek besproken wordt die binnen de reguliere zorgketen niet tot een oplossing komt.

Ad 2: Bestuurlijke afspraken maken

Het blijkt dat afspraken over samenwerking, die niet bestuurlijk geborgd en vastgelegd zijn, vaak niet van de grond komen. Het bestuurlijk vastleggen van de afspraken is derhalve van belang. Daarbij hoeven niet direct prestatie-afspraken gemaakt te worden, het is goed om met een groei-model te beginnen en de afspraken op termijn te laten verschuiven van 'input' naar 'output'.

Naast afspraken op bestuurlijk niveau moeten ook de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het uitvoerend proces goed zijn vastgelegd.

3.3.2. Uitvoerende regie organiseren

Regie op uitvoerend niveau moet ervoor zorgen dat voor elk afzonderlijk kind, waarbij een (dreigend) probleem wordt gesignaleerd, een sluitende keten⁷ wordt gerealiseerd. Dit is het niveau waarop de inspanningen op de 'andere regieniveaus' zich moeten uitbetalen. Het werkproces (signaleren, beoordelen, interventie en 'reintegratie') moet daarvoor eenvoudig en sluitend ge(re)organiseerd worden. Wanneer op ieder moment in de keten duidelijk is 'van wie het kind is', wordt voorkomen dat kinderen tussen de wal en het schip vallen. Die uitvoerende regiefunctie valt niet per definitie samen met een regisseur voor de gehele keten.

Van groot belang is dat (zie ook bij de bestuurlijke afspraken) er ook iets is geregeld voor casuïstiek waar men binnen de keten niet tot een oplossing komt (de 'hoogste sport van de escalatieladder'). Hiervoor moet ook de doorzettingsmacht geregeld zijn: de 'macht' die bij een partij ligt om als men er niet meer uit komt, een oplossing te 'forcen'. Het ligt voor de hand om deze rol bij de gemeente (wethouder) neer te leggen.

De rol van de gemeente kan een minimale

of een maximale rol in het uitvoerend proces zijn. In de minimale rol opvatting staat de gedachte centraal dat de uitvoering, de casuïstiek, een zaak is van professionals. De gemeente zorgt ervoor dat er een systeem van afspraken tot stand komt en functioneert op uitvoerend niveau als 'systeembe-waker'. In de maximale rol opvatting claimt de gemeente een rol 'in de haarvaten' van het uitvoerend proces, veelal als procesma-nager in zorgteams.

3.4 Welke houding past?

De regierol die in Hellendoorn bij de lokale situatie, de komende ontwikkelingen en de voorgeschiedenis past, is er één waarbij de gemeente sterker dan voorheen een leidende rol neemt in het herontwerp van de zorgketen en in het bewaken van de aansluiting van de schakels. Doorzettingsmacht moet gecreëerd worden, niet alleen procesmatig maar ook in de vorm van acceptatie door derden. Er is al veel samenspel, er zijn al heel veel afspraken gemaakt, maar het gebeurt nog te weinig dat men elkaar aanspreekt op verantwoordelijkheden. Afspraken zijn nog te vrijblijvend, in bijzondere gevallen is onduidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft. De huidige tijd vraagt erom dat de gemeente de uitvoering bij de professionals laat, maar niet geheel aan de zijlijn staat. Betrokkenheid bij de uitvoeringspraktijk waarborgt een snelle en sterke interactie tussen beleid en praktijk en een snelle oplossing voor die casussen waar men niet uitkomt (doorzettingsmacht). De gemeente heeft een unieke positie in de uitvoeringspraktijk, omdat zij geen uitvoerende instelling is, maar - als ze beschikt over de juiste sturingsinformatie - wel kan bepalen wat er moet veranderen. Door aantoonbaar bestuurlijk (en natuurlijk ambtelijk) betrokken te zijn bij de jeugdketen laat de gemeente zien dat ook voor de gemeente het kind centraal staat.

3.5 Conclusie

De gemeente zal naar een andere stijl van regie moeten toegroeien. Dit is omschreven in de volgende probleemomschrijving: De gemeente heeft een regierol die we nog verder moeten ontwikkelen om het jeugdbeleid zoals voorgesteld in deze nota effectief op te zetten en aan te sturen. Elementen die nog ontbreken betreffen: efficiënte bestuurlijke regie; interne regie; uitvoerende regie; doorzettingsmacht; en een noodprocedure waarin geregeld is hoe hulp tot stand komt als een individueel kind in de knel dreigt te raken en de zorgverleners geen oplossing kunnen vinden.

Verwijzingen:

1 Jgz= jeugdgezondheidszorg
2 Een diploma op BOL 2 (Beroepsopleidende leerweg
(dagopleiding) of BBL 2 (Beroepsbegeleidende leerweg
(deeltijdopleiding) niveau, Havo of VWO
3 Gemeente Hellendoorn, Sport in beeld, 2003.
4 Gemeente Hellendoorn, cultuurnota gemeente Hellendoorn
2007-2010, High Five!, 2006.
5 Ministerie voor jeugd en gezin, Alle kansen voor alle
kinderen, programma voor jeugd en gezin 2007-2011,
p.14. Zie verder ook bijlage 1.1.4.
6 DR S.R.A. van Eijck, Sturingsadvies deel 1, "Koersen op het
kind", 2006, p.22. Zie verder bijlage 1.1.5.
7 Zie ook de sociale structuurschets in bijlage 1.3.1.
8 Planning van wetsvoorstel: voorjaar 2008 in Tweede Kamer
9 Regio Twente, Handhavingbeleid Kinderopvang Regio
Twente, 2006.
10 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3.
11 Scholen voor speciaal onderwijs zijn ingedeeld in vier clusters van
aan elkaar verwante onderwijssoorten (type handicap). Scholen
uit één cluster in een regio werken samen in een Regionaal
Expertise Centrum (REC). In totaal zijn er 33 REC.
Per cluster ontstaat zo een landelijk dekkend netwerk.
Alleen scholen voor blinde of slechthziende kinderen hebben geen
REC.
12 Gemeente Hellendoorn, Lokaal onderwijsbeleid in de gemeente
Hellendoorn voor kinderen en jeugdigen tot 23 jaar, "Elk kind een
kans!", 2007.
13 Zie ook bijlage 1.1.6.
14 In hoofdstuk 10 onder bijzondere bijstand worden de voorzie-
ningen en regelingen genoemd voor de ondersteuning voor
minima, zodat kinderen uit deze groep ook deel kunnen nemen
aan sport of culturele activiteiten.
15 Gemeente Hellendoorn, Kennismaken met Sport,
een leven lang', 2006.
16 Gemeente Hellendoorn, Haarle beweegt!,
BOS-projectplan 2006-2009.
17 Gemeente Hellendoorn, 't KruidenBOS,
BOS-projectplan, 2005-2008.
18 Gemeente Hellendoorn, BOSaanZ in Groot-Lochter,
een wijk in ontwikkeling, BOS-projectplan 2007-2010
19 Gemeente Hellendoorn, cultuurnota gemeente
Hellendoorn 2007-2010, High Five!, 2006, p.37.
20 Sportscan, Onderzoek sportdeelname CSG Reggesteyn
2007.
21 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3.
22 SGBO, De woonvisie vertaald, woningbehoefteonderzoek
2005-2009 gemeente Hellendoorn, 2005.
23 Zie ook de sociale structuurschets, bijlage 1.3.1.
24 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3.
25 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3.
26 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3
27 zie bijlage 2.2
28 Tactus, Happy fris?! Alcoholmatiging in Twente 2006-2010, 2007.
29 Zie het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 pagina 11.
30 Zie ook het raadsbeleidsprogramma 2006-2010 in bijlage 1.3.3.
31 Zie ook het hoofdlijnenakkoord "samen en sociaal solide naar
2010" in bijlage 1.3.2.
32 Zie ook paragraaf 1.1.2.
33 zie ook de sociale structuurschets, bijlage 1.3.1.
34 Zie bijlage 1.1.2.

35 Zie bijlage 2.6. voor het jaarverslag Algemeen Maatschappelijk
Werk 2006 van Thuiszorg Noord West Twente.
36 Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Hulp aan kinderen in
(echt-)scheidingssituaties, 2006.
37 Zie ook bijlage 1.1.2.
38 Zie ook bijlage 1.1.3.
39 VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Basis-
takenpakket Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar.
Den Haag: Ministerie van VWS, 2002c
40 Platform JGZ, Richtlijn contactmomenten, basistakenpakket jg.
0-19jaar, 2003
41 zie voor meer informatie <http://www.regiotwente.nl>
42 zie voor meer informatie: <http://www.eigen-kracht.nl>
43 zie ook bijlage 1.1.2.
44 Erasmusuniversiteit Rotterdam en Radboud Universiteit Nijmegen,
Vroegtijdige onderkenning taalontwikkelingsstoornissen 0-3 jaar',
oktober 2005.
45 Zie ook het hoofdlijnenakkoord van de gemeente Hellendoorn
"Samen sociaal en solide naar 2010 in bijlage 1.3.2.
46 Voor meer informatie: <http://www.voortijdschoolverlaten.nl/>
47 Zie ook: <http://www.jijmoetverderleren.nl>
48 Gemeente Hellendoorn, Lokaal onderwijsbeleid in de gemeente
Hellendoorn voor kinderen en jeugdigen tot 23 jaar, "Elk kind een
kans!", 2007, p.25
49 En in de subregio Almelo is gedaald tot 770 leerlingen.
50 Gemeente Hellendoorn, Nota meerjarenperspectief 2008-2011,
2007, programma 10 sociale voorzieningen, p.51
51 Gemeenten Rijssen-Holten en Hellendoorn, Samen aan de slag
met werk en inkomen, arbeidsmarkt en reïntegratiebeleid
2007-2010, p.25
52 Voor meer informatie: Gemeente Hellendoorn, Besluit
beleidsregels bijdrageregelingen bijzondere bijstand
gemeente Hellendoorn 2006.
53 Nibud, Financieel gedrag van werkende jongeren 2005, 2005.
54 Zie bijlage 1.1.1
55 prestatieveld 7: maatschappelijke opvang, waaronder vrouwen-
opvang en huiselijk geweld
prestatieveld 8: het bevorderen van openbare geestelijke
gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van
psychosociale hulp bij rampen
prestatieveld 9: het bevorderen van verslavingsbeleid
56 zie bijlage 1.1.4.

Verwijzingen Bijlagen

1 Ministerie voor Jeugd en Gezin "Alle kansen voor alle kinderen,
programma voor jeugd en gezin, 2007-2011", 2007
2 DR S.R.A. van Eijck, Sturingsadvies deel 1,
"Koersen op het kind", 2006
3 Zie ook de sociale structuurschets, bijlage 1.3.1.
4 Gemeente Hellendoorn, Tussen- evaluatie, startnotitie integraal
jeugdbeleid gemeente Hellendoorn, 20 juli 1999, p.10.
5 Thuiszorg Noord West Twente, Maatschappelijk Werk Gemeente
Hellendoorn Gemeente Holten, jaarverslag 2006, Almelo juli 2007,
p.3-4.
6 Zie voor meer informatie: [http://www.regiotwente.nl/index.
php?option=com_content&task=view&id=1202&Itemid=1](http://www.regiotwente.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=1202&Itemid=1)
7 Zie ook de sociale structuurschets bijlage

Opmaak en vormgeving:
Repro Gemeente Hellendoorn

